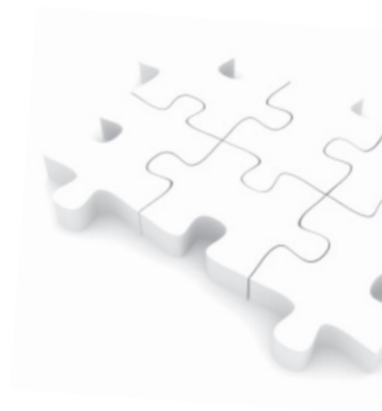

ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE
CRNE GORE

INFORMATOR
KUDA
NAKON
OSNOVNE ŠKOLE?

KUDA NAKON OSNOVNE ŠKOLE?

ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE
CRNE GORE

www.zzzcg.org

www.cips.co.me

Podgorica, 2013. godine

KUDA NAKON OSNOVNE ŠKOLE?

IZDAVAČ

Zavod za zapošljavanje Crne Gore
Centar za informisanje i profesionalno savjetovanje

ZA IZDAVAČA

Vukica Jelić, direktorica Zavoda za zapošljavanje

GLAVNI UREDNIK

Jasmina Đukić

UREDNICI

Andrija Dulović, Zavod za zapošljavanje
Jasmina Đukić, Zavod za zapošljavanje
Magdalena Jovanović, Centar za stručno obrazovanje
mr sc. Sanja Kaluđerović, Ispitni centar
Srđan Obradović, Centar za stručno obrazovanje

TEHNIČKI UREDNIK

Dejan Stanić

ŠTAMPA

Pobjeda AD, Podgorica

TIRAŽ

4500

UVODNA RIJEČ

Dragi učenici,

Vrijeme odluke o izboru srednje škole je pred vama. Koje zanimanje odabrati? Za koju se školu odlučiti?

Ovu odluku veoma često nije lako donijeti, ali ukoliko razmislite o sebi, razgovarate s roditeljima, nastavnicima, prijateljima i stručnjacima, te prikupite što više informacija o zahtjevima i mogućnostima zapošljavanja, zanimanju u koje uskoro ulazite, svakako da će vaša odluka biti pravilnija, a vi ćete sa zanimanjem za koje ste se opredijelili biti zadovoljniji. Samim tim ćete imati i više mogućnosti da napredujete u istom.

Odrasli ljudi su uspješni u svojim zanimanjima samo ukoliko im ona prijaju, ukoliko su u skladu sa njihovom ličnošću, jer u tom slučaju svaki novi zadatak vide kao izazov i priliku, a ne kao mučenje i dosadno obavljanje „tamo nekog“ posla.

Stoga je važno da vaš budući izbor zasnivate na vašim osobinama ličnosti, interesovanjima, vrijednosnim orijentacijama i mogućnostima zapošljavanja.

Izbor srednje škole ne bi trebalo da predstavlja samo nastavak obrazovanja već i školovanje za zanimanje i sticanje znanja primjenljivih u praksi, koja će pružiti osnovu za uključivanje na tržište rada. Posebno treba da zabrinjava činjenica da u zemljama zapadnog Balkana, pa i kod nas, 75% generacije stiće pravo upisa na visokoškolske ustanove, dok skoro svi mladi sa stečenom kvalifikacijom za upis na visokoškolske ustanove upisuju studije, a samo je 20% onih koji upisom studija na visokoškolskim ustanovama dobija posao u struci.

To znači da se 55% generacije školuje za pogrešna zanimanja, što je zastrašujuće veliki broj, te je stoga jako važno da se već prilikom upisa u srednje škole dobro informišete, te razmotre eventualne mogućnosti razvoja karijere u okviru zanimanja za koje se opredijelite.

Dakle, došli ste do trenutka kada treba dobro da razmislite o tome šta želite raditi nakon srednje škole?

Kuda nakon osnovne škole?

- *Da li možda želite da se nakon završene srednje škole zaposlite?*
- *Da li želite da nakon završene srednje škole nastavite školovanje?*
- *Ili, možda da prvo završite određenu srednju stručnu školu i steknete neko zanimanje, pa kasnije nastavite školovanje?*

...Imate tri mogućnosti o kojima treba valjano promisliti!

Nemojte zaboraviti da izbor srednje škole, pored toga što predstavlja izbor daljeg obrazovanja, treba da predstavlja i izbor zanimanja!!!

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ	3
OSNOVNI POJMOVI	7
UVOD U IZBOR ZANIMANJA	9
UPOZNAVANJE SEBE - SAMOPROCJENA	10
NAJČEŠĆE GREŠKE PRI IZBORU ZANIMANJA	18
SVIJET RADA	20
Preduzetništvo	21
OBLASTI RADA I ZANIMANJA	23
Poljoprivreda, proizvodnja i prerada hrane, veterina	23
Šumarstvo i obrada drveta	25
Elektrotehnika	27
Geologija, rudarstvo i metalurgija	30
Građevinarstvo, arhitektura i geodezija	31
Trgovina, turizam i ugostiteljstvo	34
Ekonomija, pravo i administracija	36
Tekstilstvo i kožarstvo	37
Saobraćaj	38
Mašinstvo i obrada metala	41
Hemija, nemetali i grafičarstvo	44
Muzička umjetnost	45
Likovna umjetnost	46
Zdravstvo, farmacija i socijalna zaštita	47
Uslužna djelatnost	49
SREDNJE ŠKOLE U CRNOJ GORI	51
Centri za djecu sa posebnim potrebama	75
U SUSRET MATURSKOM I STRUČNOM ISPITU	77

UČENIČKI DOMOVI.....	79
Prijem učenika u dom.....	80
USLOVI I KRITERIJUMI ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PARTICIPACIJU PREVOZA.....	82
KUTAK ZA RODITELJE	83
KAKO VAM MOŽE POMOĆI ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE?.....	86
KORISNI LINKOVI.....	89

OSNOVNI POJMOVI

Karijera

Najkraća definicija je: „Karijera je put pojedinca kroz obrazovanje i rad.“ Karijera u savremenom svijetu nije više termin koji znači samo vertikalno napredovanje u hijerarhiji i više nije rezervisan isključivo za neke profesije kao što su menadžeri, umjetnici, sportisti, itd., već se odnosi na sva lica: na zaposlene, nezaposlene, studente i na učenike u školama.

Razvoj karijere

Razvoj karijere predstavlja proces u kojem pojedinac upravlja procesom vlastitog učenja, zapošljavanja i karijernog odlučivanja tokom cijelog života.

Karijerno informisanje

Termin se odnosi na informacije o zanimanjima i kvalifikacijama, mogućnostima zapošljavanja, obrazovnim programima i institucijama, o obuci, o stilu života u različitim karijerama itd.

Karijerno savjetovanje

U procesu karijernog savjetovanja pojedinac uz pomoć karijernog savjetodavca upoređuje informacije o mogućnostima obrazovanja i rada sa svojim karakteristikama i donosi odluku o svom cilju vezanom za karijeru. Karijerno savjetovanje obavljaju psiholozi-savjetnici za karijerni razvoj u CIPS-ovima (Centrima za informisanje i profesionalno savjetovanje).

Svijet rada

Svijet rada predstavlja skup svih mogućih radnih mjesta u kome postoje zakoni ponude i potražnje.

Svijet obrazovanja

Svijet obrazovanja je skup svih obrazovnih profila u sistemu obrazovanja.

Obrazovni profil

Obrazovni profil je usklađen sa obrazovnim programom kojim se stiču znanja, vještine i stavovi za obavljanje poslova u jednom ili više srodnih zanimanja.

Zanimanje

Zanimanje određuju slični radni zadaci, način rada, uslovi rada i sredstva koja se koriste u okviru jednog zanimanja, tako da ih može obavljati jedna osoba koja posjeduje određene vrste znanja, obrazovanja, vještina i sposobnosti. Zanimanje podrazumijeva posao (radno mjesto) i obavlja ga osoba radi sticanja sredstava za život.

Zvanje

Zvanje je titula koja se stiče obrazovanjem (škola, fakultet, edukacije), za šta se izdaje dokumentacija.

UVOD U IZBOR ZANIMANJA

Izbor prvog zanimanja je vrlo značajna odluka za svakog pojedinca. To je odluka koju nije lako i jednostavno donijeti.

Mnoga istraživanja pokazuju da odrasli ljudi kao najvažnije događaje u svojim životima označavaju događaje vezane za izbor zanimanja, zapošljavanje i porodicu. Izabrano zanimanje u odrasлом dobu sastavni je dio življenja, dio životnog prostora i zato je važno da vaš izbor budućeg zanimanja bude što „pravilniji“.

Većina mladih ljudi, nažalost, odluku o izboru zanimanja donosi na brzinu, u posljednjem trenutku i ishitreno, što kasnije može dovesti do toga da se određeni školski programi savladavaju sa teškoćama, do dugotrajnog traganja za zaposlenjem u odrasлом dobu, ponekad promjenom zanimanja, a ponekad je ovakav način donošenja odluka razlog da mnogi i ne završe školovanje.

Za donošenje odluke o izboru srednje škole potrebno je da informacije koje prikupljate budu potpune i relevantne, a to su:

- informacije o sebi - upoznavanje sebe, svojih sposobnosti, interesovanja, vrijednosti, pravih motiva vezanih za izbor zanimanja;
- informacije o mogućnostima zapošljavanja;
- informacije o zanimanjima i mogućnostima školovanja.

U nastavku informatora date su sve potrebne informacije koje vam mogu koristiti u cilju donošenja što pravilnije odluke o izboru zanimanja...

...I zato pažljivo čitajte informacije koje slijede...

UPOZNAVANJE SEBE - SAMOPROCJENA

1. Sposobnosti

Kod svakog od nas neke sposobnosti su bolje, a neke slabije razvijene. Zbog toga neke poslove možemo obavljati uspješnije i sa manje napora, druge manje uspješno, dok određene poslove uopšte ne možemo obavljati.

Razmislite da li neko od vas može uspješno da obavlja više različitih poslova, npr. poslove kelnera, menadžera prodaje, građevinskog tehničara, slikara, pjevača i/ili prevodioca?

Sigurno da ne!

Za različita zanimanja potrebne su različite sposobnosti. Pod uslovom da su podjednaki iskustvo i motivacija, razvijenost sposobnosti određuje da li ćemo neki posao obavljati manje ili više uspješno. Sposobnosti se dijele na intelektualne, psihomotorne i psihosenzorne.

Intelektualne sposobnosti čine opštu inteligenciju i obuhvataju verbalno-lingvističke, logičko-matematičke, vizeulno-prostorne, muzičko-ritmičke, tjelesno-kinestezičke, interpersonalne i intrapersonalne sposobnosti.

Sposobnosti, koje podrazumijevaju preciznost, koordinaciju pokreta, vrijeme reakcije, brzinu pokreta ruku, spretnost prstiju i šake, stabilnost pokreta ruke i šake nazivaju se **psihomotorne sposobnosti**. Često se može govoriti i o nekim posebnim psihomotornim sposobnostima, npr. posao preciznog zubara zahtijeva drugačije sposobnosti od posla preciznog mehaničara, dok posao vozača autobusa zahtijeva sasvim drugačije psihomotorne sposobnosti.

Za neka zanimanja važne su **psihosenzorne sposobnosti**. Od razvijenosti ovih sposobnosti zavisi kvalitet brzine i tačnosti uočavanja predmeta i pojava. Razvijenost ovih sposobnosti podrazumijeva dobro razvijene sposobnosti pojedinih čulnih organa (vida, sluha), a ponekad i drugih čula.

Tako su npr. u oblasti vida, za radni proces pilota, važni oštrina vida na daljinu i blizinu, razlikovanje boja, oštrina vidnog polja i sl. U

oblasti sluha za radnu uspješnost je važna apsolutna osjetljivost uha i razlikovanje zvučnog signala, dok su za neka zanimanja kao što je npr. kuvar važne sposobnosti koje se odnose na osjetljivost čula ukusa ili mirisa.

2. Upitnik za procjenu sposobnosti

U nastavku je dat upitnik pomoću kojeg možete uraditi samoprocjenu intelektualnih sposobnosti. Svaku stavku ocijenite od 1 do 5, u zavisnosti od toga koliko se slažete sa svakom od njih. Na kraju saberite bodove za svaku oblast i rezultate upišite u donju tabelu. Oblast u kojoj imate najviše bodova je ona koja je najviše razvijena kod vas. Pokušajte da budete iskreni prema sebi!

Brojevi imaju sljedeća značenja: 1 – uopšte se ne slažem, 2 – uglavnom se ne slažem, 3 – i slažem se i ne slažem, 4 – uglavnom se slažem, 5 – u potpunosti se slažem.

A	Volim da čitam.	
A	Kada učim nove riječi iz stranog jezika, trudim se da ih upotrebljavam u govoru ili pisanju.	
A	Volim da učestvujem u raspravama, debatama, kao i da objašnjavam svoja gledišta ili bilo šta drugo.	
A	Često govorim u metaforama i figurativno se izražavam.	
A	Veoma sam dobar/a u korišćenju riječi kada treba da opišem ili objasnim nešto.	
A	Dobro baratam riječima kada treba da ubijedim nekoga u nešto.	
A	Uvijek me zanima značenje i porijeklo riječi.	
A	Volim da pišem.	
A	Volim da čitam i istražujem.	
A	Dobar/a sam u igrama sa riječima (ukrštenice, osmosmjerke...).	

B	Više volim prirodne od društvenih predmeta.	
B	Logički problemi su za mene pravi izazov (u pozitivnom smislu).	
B	Uvijek uviđam obrasce, pravila i nepravilnosti u situacijama ili pojavama dok učim.	
B	Dobro se snalazim sa brojevima i numeričkim podacima.	
B	Više volim osnovne numeričke probleme rješavati „u glavi“ nego korišćenjem računara.	
B	Volim apstraktne ideje.	
B	Dobro se snalazim u dijagramima, funkcijama, grafikonima koji sadrže brojeve.	
B	Baš me zanimaju aktuelna dešavanja u nauci.	
B	Vjerujem da za sve postoji logičko objašnjenje.	
B	Obožavam igre za koje je potrebna taktika i strategija.	

C	Obično crtam različite oblike dok razmišljam, telefoniram, itd.	
C	Lako prepoznajem fine varijacije u boji, oblicima i linijama.	
C	Mogu sebi vizuelno da predstavim većinu stvari i ideja.	
C	Dobro se snalazim sa mapama (čitanje mapa).	
C	Dok čitam, u glavi mi je slika toga što čitam.	
C	Kada gledam film, više obraćam pažnju na ono što vidim nego na ono što čujem.	
C	Imam dobar osjećaj za kombinovanje boja i dekorisanje.	
C	Lako mogu da sebi vizuelno predstavim i ono što ne vidim (ono što je iza mene ili pored mene).	
C	Bolje pamtim face nego imena ljudi.	
C	Volim da pronalazim put u lavirintu, rješavam „pronadi razlike“, optičke varke i sl.	

D	Volim da pjevam u društvu, kao i sam/a.	
D	Često slušam muziku.	
D	Mogu lako da pratim melodiju.	
D	Dobro sviram neki muzički instrument.	
D	Mogu da ocijenim kad neko svira ili pjeva u pogrešnom tonalitetu.	
D	U glavi mi je čitava „muzička biblioteka”.	
D	Volim da smišljam melodije.	
D	Dobro pratim ritam.	
D	Imam jasno određeni muzički ukus (tačno znam šta volim, a šta ne volim).	
D	Dobro pamtim nazive pjesama.	

E	Dobro radim stvari u kojima se koriste ruke (popravljanje, pravljenje različitih stvari).	
E	Imam dobar osjećaj ravnoteže i koordinacije.	
E	Brzo mogu da naučim novi ples ili sport.	
E	Dok govorim često gestikuliram rukama.	
E	Volim fizičke aktivnosti, čak i ako su naporne.	
E	Postane mi dosadno ako sam u situaciji ili prostoru u kojem ne mogu da se krećem.	
E	Najbolje shvatim kako nešto funkcioniše ako mogu da ga dodirnem i ispitam rukama.	
E	Volim aktivnosti koje uključuju rad sa rukama – stolarstvo, pravljenje modela, šivenje...	
E	Radije bih igrao/la neki sport nego ga gledao/la.	
E	Dobro imitiram druge ljude – njihove pokrete, gestove, mimiku.	

Kuda nakon osnovne škole?

F	Lako sklapam nova poznanstva.	
F	Volim društvena okupljanja i dešavanja.	
F	Obožavam da idem na žurke.	
F	Lako se otvaram prema drugim ljudima.	
F	Volim da radim i da se upoznajem sa novim ljudima.	
F	Pitam druge za savjet kada sam u teškoj situaciji.	
F	Ne volim svađe i pokušavam da ih smirim ako se dese.	
F	Imam sposobnost da učinim da ljudima bude dobro, da se lijepo osjećaju.	
F	Komunikativan/a sam, ulažem sve da bih drugima pomogao/la.	
F	Uživam da spajam ljude da zajedno rade ili se druže.	

G	Volim da razmišljam o sebi i svojim postupcima, vrijednostima i osobinama.	
G	Mnogo volim to što sam nezavisan/na.	
G	Često pričam sam/a sa sobom.	
G	Često razmišljam o svojim vrlinama/postignućima i manama/neuspjesima.	
G	Uvijek prvo dobro razmislim pa tek onda „krenem u akciju”.	
G	Uvijek mi je potrebno da provedem neko vrijeme sa samim/om sobom.	
G	Volim da sebi postavljam ciljeve.	
G	Više se oslanjam na svoju procjenu nego na savjete i procjene drugih ljudi.	
G	Volim da sam sam/a sebi šef.	
G	Volim igre koje mogu da igram sam/a.	

A	B	C	D	E	F	G

Opis rezultata:

(A) Verbalno-lingvistička inteligencija se odnosi na govorno izražavanje i govornu fluentnost. Ova vrsta inteligencije je najčešće razvijena kod pisaca, pjesnika i političara.

(B) Logičko-matematička inteligencija uključuje sposobnosti da se operiše apstraktnim simbolima (brojevima i geometrijskim oblicima) i da se uočavaju veze i odnosi između datih podataka i informacija. Ovu vrstu inteligencije obično imaju naučni radnici, ekonomisti, kompjuterski programeri, matematičari, itd.

(C) Vizeulno-prostorna, odnosno spacijalna inteligencija se pretežno odnosi na likovno izražavanje, crtanje, modeliranje, navigaciju, crtanje mapa, arhitekturu, itd. Važna je za stvaranje mentalnih slika, vizuelnog pamćenja i mentalne rotacije. Ovu vrstu inteligencije obično imaju arhitekte, likovni umjetnici, vajari itd.

(D) Muzičko-ritmička inteligencija uključuje sposobnost prepoznavanja muzičkih izraza (tonova, glasova, ritmova). Ovu vrstu inteligencije imaju profesionalni muzičari, kompozitori i nastavnici muzike.

(E) Tjelesno-kinestezička inteligencija se odnosi na sposobnost koordiniranog izvođenja pokreta. Ovu vrstu inteligencije imaju sportisti, plesači, glumci, majstori.

(F) Interpersonalna inteligencija se odnosi na sposobnost da se radi i živi u grupi, kao i na sposobnost komunikacije (verbalne i neverbalne). To je sposobnost da se „čitaju“ osjećanja drugih ljudi. Ovu inteligenciju obično posjeduju nastavnici, pedagozi, psiholozi, kao i pripadnici drugih profesija u radu sa ljudima.

(G) Intrapersonalna inteligencija se odnosi na sposobnost „doživljavanja sebe“, svojih osjećanja, izgleda i intelektualnih sposobnosti.

3. Interesovanja

Postoje učenici koji tvrde da su zainteresovani za neko zanimanje, a istovremeno o njemu gotovo ništa ne znaju, barem ne više od ostalih učenika, koji ne planiraju školovanje u pravcu tog zanimanja.

Kod takvih učenika vrlo vjerovatno ne postoji nikakav pravi interes za zanimanje za koje su „zainteresovani“, već su neke sporedne karakteristike tog zanimanja doživjeli kao vrlo privlačne.

Učenik koji navodi istraživanje kao jedini razlog zbog kojeg ga interesuje npr. fizika, zapravo nema stvarna interesovanja za to zanimanje.

Potrebno je poznavati zanimanje, potom dobro preispitati svoja interesovanja u kontekstu zanimanja kako bi se moglo govoriti o stvarnim interesovanjima.

Interesovanja usmjeravaju profesionalni razvoj. Svaki pojedinac ima mnogo interesovanja, koja mogu biti različita i kompleksna.

Profesionalno interesovanje za neko zanimanje praktično znači da se daje prednost tom zanimanju u odnosu na neka druga, ali treba biti oprezan, jer ukoliko neko ima vrlo pozitivan, ili vrlo negativan stav prema nečemu što sasvim slabo i nedovoljno poznaje, te sudi samo po jednoj karakteristici stvarajući crno-bijele slike, može napraviti grešku prilikom odabira zanimanja.

U otkrivanju interesovanja mogu vam pomoći i sljedeća pitanja:

...Koje predmete u školi najviše volite?...

...Koje aktivnosti u školi najviše volite?...

...Koje predmete i aktivnosti ne bi nikad ponovo učili-obavljali?...

...Da li imate neki hobi?...

4. Vrijednosne orijentacije

Neke od vrijednosti tokom života su podložne mijenjanju, dok su neke konstantne. Proces našeg sazrijevanja i razvoja utiče na odnos prema stvarima i ljudima koje nas okružuju, mijenja se i njihov značaj za nas, tako ono što nam je nekada bilo jako važno danas možda više nema veliki značaj.

Pokušajte da se prisjetite šta je to što vam je u drugom razredu jako značilo, a danas više ne?

Sada ste stariji nekoliko godina i nekim drugim stvarima i događajima dajete važnost? Šta se desilo?

Pa jednostavno odrasli ste, prepoznajete i neke druge vrijednosti, one koje ranije niste!

Karakteristične vrijednosne orijentacije su:

- djelatna (smisao života je u radu i stvaranju)
- saznajna (najvažnije je tragati za istinom i stvaralaštvom)
- altruistička (najvažniji cilj u životu je činiti dobro drugima)
- hedonistička (najvažnije je osigurati zadovoljstvo i uživanje)
- estetska (smisao života je u ljepoti)
- moć i ugled (najvažnije je steći slavu i društvenu moć)
- ekonomska (najvažnije je sticanje imovine i bogatstva)
- porodična sreća (najvažnije je imati svoj dom, porodicu i miran život).

Vrijednosne orijentacije prožimaju se kroz naš cijeli životni vijek, pa tako utiču i na izbor zanimanja i kasniji profesionalni razvoj. Zato je vrlo važno da dobro razmislite o vašim životnim ciljevima!

NAJČEŠĆE GREŠKE PRI IZBORU ZANIMANJA

1. Loša samoprocjena!

Za pravilan izbor zanimanja važno je objektivno ocijeniti vlastite sposobnosti, mogućnosti i sklonosti. Potcjenjivanje i precjenjivanje samog sebe može biti velika smetnja pri pravilnom izboru zanimanja.

2. Nedovoljno poznavanje zanimanja ili nepoznavanje zanimanja uopšte!

Poznavanje manjeg broja zanimanja uvećava mogućnost pogrešnog izbora. Što više zanimanja poznajemo, lakše ćemo odabrati ono koje odgovara našim sposobnostima, sklonostima i interesovanjima. Ponekad se dešava da nam najviše odgovara upravo ono zanimanje koje i ne poznajemo. Uz to, poznavanje samo pozitivnih strana zanimanja može navesti na pogrešnu odluku o izboru zanimanja. Isto tako, ne smiju nas zaplašiti neke loše strane zanimanja, jer nema ni jednog zanimanja bez loših strana.

3. Nedovoljno poznavanje puta do zanimanja ili nepoznavanje uopšte!

U školi ne učimo samo ono što nas najviše interesuje o zanimanju, već predmete koji su nužna osnova stručnog znanja i opšteg obrazovanja. Kao što je potrebno poznavati zahtjeve zanimanja, tako je potrebno poznavati i zahtjeve školskog programa.

4. Izbor zanimanja prema prijateljstvu!

Velika prijateljstva i privrženost mogu biti štetna pri izboru zanimanja. Ne moramo biti sposobni za zanimanja za koja su se i naši prijatelji opredijelili. Vršnjaci su ponekad presudan faktor pri opredjeljivanju za srednju školu, a kasnije i odabir studija. Iako potreba za sigurnošću često iziskuje prisustvo druge-poznate osobe ili više njih, treba razmotriti uzroke povodljivosti i spremnosti žrtvovanja sopstvenih želja i sposobnosti u cilju održavanja drugarstva. Izbor zanimanja prema prijateljstvu može imati negativne posljedice, jer ne

moramo biti (u velikom broju slučajeva i nijesmo) sposobni za zanimanja za koja su se opredijelili i naši prijatelji.

5. Želje i zahtjevi roditelja!

Roditelji mogu biti izvrsni savjetnici, a isto tako mogu namjerno ili nenamjerno prisiliti dijete na pogrešan put pri izboru zanimanja.

6. Nevođenje računa o mogućnostima zapošljavanja!

Ne treba odabrati prezasićena zanimanja ukoliko postoje i druge mogućnosti.

7. Izbor najpopularnijeg- modernog zanimanja!

Ukoliko pri izboru zanimanja pažnju usmjerimo na ugled zanimanja, a manje na samu prirodu posla i uslove rada rizikujemo mogućnost nezapošljavanja nakon školovanja. Zanimanje koje je danas u trendu ili je dobro plaćeno, za nekoliko godina ne mora biti. Biranje najpopularnijeg zanimanja je jedan od značajnih razloga zbog kojih dolazi do neusaglašenosti između potreba tržišta rada i profesionalnog izbora mladih.

8. Izbor škole prema udaljenosti

Dešava se da učenici odustanu od određene škole zbog toga što im je daleko od kuće, pa ne žele da dugo pješače ili da mijenjaju više prevoza. Ovo je pogrešan način razmišljanja – upisivanje škole koja će nam pomoći da razvijemo sklonosti mnogo je važnije od vremena provedenog u putovanju do škole i nazad do kuće.

9. Odustajanje od prijave zbog uspjeha

U određenim školama najčešće se upisuju samo đaci sa odličnim ili vrlo dobrim uspjehom. Međutim, uvijek je bolje probati, nego una-prijed odustati.

SVIJET RADA

Stavovi o radu i radne navike stiču se rano. Svuda oko nas ljudi nešto rade. Roditelji odnosom prema svom i drugim poslovima formiraju našu sliku o svijetu rada.

Nastavnici u školi utiču na naše predstave o pojedinim oblastima ljudskog djelovanja, dok nas preko medija zasipaju informacijama o ličnostima iz različitih profesija... Često se kroz stavove provlače i predrasude o „višim“ i „nižim“, „muškim“ i „ženskim“ poslovima, i sve gore *navedeno može uticati na naše profesionalne odluke, a da najčešće nijesmo ni svjesni svih ovih uticaja.*

Zanimanja se međusobno razlikuju prema sadržajima rada (poslovima), sredstvima za rad (alati, instrumenti, uređaji), uslovima rada (rad u zatvorenom prostoru, rad na otvorenom prostoru, u buci, prašini..) itd. Svijet rada je gotovo nepregledan. Razlikujemo na desetine hiljada zanimanja i nije lako među njima otkriti ono (ili ona) u kojem možemo biti uspješni.

Za donošenje valjane profesionalne odluke potrebno je prvo dobro proučiti koje nam sve mogućnosti stoje na raspolaganju.

Svijet rada se ne može svesti samo na poznavanje zanimanja i njihovih karakteristika. Veoma je važno poznavanje tokova na tržištu rada, što znači da je prilikom donošenja odluke o izboru zanimanja potrebno znati i da li se sa zanimanjem za koje smo se odlučili možemo brzo i lako zaposliti.

Tržište rada je izuzetno dinamično. Vaše bake vjerovatno ne znaju o čemu pričate kada pominjete pojedine profesije kao što su: DJ, menadžer, HR, sistem inženjer i sl., a vama je vjerovatno teško razumjeti čime su se bavili sarač ili abadžija?

- Prije nego što konačno odlučite kojim poslom želite da se bavite dobro razmislite i o tome traže li se u sredini u kojoj planirate da radite ljudi sa zanimanjem koje vas interesuje?
- Kolike su zarade na tipičnim poslovima vašeg zanimanja?
- Hoćete li imati mogućnosti za dodatnu zaradu?

....Upoznati sva moguća zanimanja danas nije ni moguće, ali je potrebno odvojiti nekoliko njih i detaljnije ih proučiti ...

Preduzetništvo

Prilikom izbora srednje škole treba da imate u vidu da privatni biznis može biti jedna od mogućnosti vašeg budućeg zaposlenja.

Dakle, treba da razmišljate o tome da u budućnosti možete da budete uspješni poslovni ljudi ili preduzetnici i da to može umnogome zavisiti od srednje škole koju ćete izabrati. Od preduzetnički orijentisanih ljudi potiču ideje za stvaranje bogatstva, neophodne za ekonomski rast, i oni ih mogu sprovoditi u djelo. Preduzetništvo kao poseban oblik ljudskog ponašanja možemo prepoznati u svim našim aktivnostima, npr. u proizvodnji raznih proizvoda, sportu ili nečemu trećem. Preduzetništvo ne mora isključivo biti vezano za pokretanje sopstvenog biznisa – ono obuhvata osobine i vještine koje mogu koristiti u bilo kom poslu.

Ko je preduzetnik?

Preduzetnik je osoba željna promjena, kreativna, hrabra, mudra, sklona prihvatanju izazova i rizika koji joj neki posao može donijeti. Svoje znanje i stvaralaštvo usmjerava u ostvarivanju poslovne ideje s nadom u dobitak.

Da li i vi možete biti preduzetnici?

Ako ste oduvijek pokazivali inicijativu i pokretali različite aktivnosti, kako u školi, tako i van nje, ako vam stalno padaju na pamet različite ideje o načinima da unaprijedite okruženje, ako ste vješti u pronalaženju inovativnih rješenja za postojeće probleme, ako imate vjeru i upornost da svoje zamisli izgurate do kraja, ako umijete da upravljate finansijama – vrlo je vjerovatno da ćete biti uspješni preduzetnici.

Osobine koje se najčešće vezuju za uspješne preduzetnike su inovativnost, upornost u radu, samopouzdanje, sposobnost postavljanja ciljeva i prepoznavanje poslovnih prilika. Privatni posao zahtijeva uporan i posvećen rad sa dugim radnim vremenom. Praksa potvrđuje da se mnogo više i napornije radi za sebe nego za drugoga, ali i da

taj rad donosi mnogo više zadovoljstva. Šanse za uspjeh u privatnom biznisu su velike ukoliko se bavite poslom koji volite i koji dobro poznajete, zato je veoma bitno da izbor vašeg budućeg zanimanja bude ono što volite i u čemu ste najbolji.

Sprovođenje preduzetničkog učenja u srednjim stručnim školama izvršeno je kroz uvođenje nastavnog predmeta *Preduzetništvo* i inovativne nastavne metode *Preduzeće za vježbu*.

1. Kroz predmet *Preduzetništvo* razvijaju se preduzetničke sposobnosti, kreativnost, inicijativnost, stiču se znanja o izvorima biznis ideje i osmišljavanju sopstvene biznis ideje, o izradi i prezentaciji biznis plana, osnivanju i promovisanju privrednog društva kao i osposobljavanje za rad u timu. Za učenike koji izučavaju ovaj predmet svake godine se organizuje regionalno i nacionalno takmičenje za najbolji biznis plan.
2. *Preduzeće za vježbu* je inovativna nastavna metoda koja se izučava kroz praktičnu nastavu na trećoj godini školovanja u obrazovnim profilima - Ekonomski tehničar i Tehničar marketinga i trgovine. To je model simulirane kompanije koja posluje u konkurentskom poslovnom okruženju sa ciljem da omogući učenicima: sticanje preduzetničkih znanja i vještina, razvijanje pozitivnog odnosa prema radu u timu, odgovornost u donošenju odluka i povezivanje teorijskog znanja sa praktičnim radom. *Preduzeće za vježbu* je mjesto za učenje putem simulacije preduzeća sa odgovarajućim organizacionim formama i procesima.

Ukoliko želite da se više upoznate sa preduzetništvom ili maštate da jednog dana postanete preduzetnik upišite neku od srednjih stručnih škola i bićete u prilici da razvijete preduzetničke vještine i stavove, da steknete neophodna znanja za uspješno razvijanje sopstvenog poslovnog poduhvata.

OBLASTI RADA I ZANIMANJA

Da bismo vam olakšali ulazak u svijet zanimanja u nastavku informatora vam predstavljamo oblasti rada, zanimanja u okviru datih oblasti rada i poželjne sposobnosti za data zanimanja.

Navedene sposobnosti saglasne su onima koje ste imali priliku da provjerite u prethodno datom testu.

Oblast rada: Poljoprivreda, proizvodnja i prerada hrane, veterina

Poljoprivreda je najstarija proizvodna djelatnost čovjeka, a sama po sebi je u funkciji razvoja, očuvanja i zaštite ukupnog, a naročito ruralnog prostora. Savremena poljoprivreda zahtijeva veća stručna znanja.

Zanimanja u ovom području su prikladna za sve učenike koji imaju izražen interes za prirodu, biljke i životinje. Ova zanimanja omogućavaju bavljenje samostalnom djelatnošću, pokretanjem malih preduzeća, rad u poljoprivrednim preduzećima, prehrambenoj industriji, mljekarskoj industriji, laboratorijama, veterinarskim ambulantama, kao i nastavak školovanja na srodnim fakultetima: Poljoprivrednom fakultetu, Veterinarskom fakultetu i dr.

Prerađivač mlijeka

Poznaje osnove primarne proizvodnje mlijeka, tehnologiju prerađe, osnove kvaliteta mliječnih proizvoda, organizaciju proizvodnog pogona. Rukuje mašinom za preradu i zna da otkloni manji kvar na njoj, sprovodi sve aktivnosti tehnologijom i recepturom propisane za specifični mliječni proizvod; poznaje uslove skladištenja mlijeka i mliječnih proizvoda.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke

Pekar

U skladu sa propisima priprema tijesto i druge sastojke. Mjeri vodu, provjerava uslove proizvodnje, dozira sirovine, mijesi razne vrste tijesta, poznaje proces proizvodnje. Tijesto obrađuje ručno i mašinski. Poznaje greške proizvodnje, prepoznaje greške na proizvodu, kontroliše i deklarise proizvod.

Poželjne sposobnosti: Vizuelno-prostorne, tjelesno-kinestezičke

Ratar

Upravlja mašinama i oruđima za rad na objektu rada, upotrebljava pomoćna sredstva, alate i materijale, poznaje karakteristike mašina i tehnologije rada. Priprema sjeme, obavlja sjetvu, proizvodi rasad, obavlja sadnju rasada, navodnjava, štiti povrće od bolesti. Poznaje način gajenja povrća i primjene đubriva. Obavlja osnovnu i dopunsku obradu zemljišta. Poznaje razlike između ratarskih kultura.

Poželjne sposobnosti: Logičko-matematičke, tjelesno-kinestezičke

Voćar – vinogradar – podrumar

Proizvodi voćni i lozni sadni materijal. Poznaje osnove biologije i fiziologije voćaka, osnovne sorte, osnove kalemljenja. Vrš: pripremu sadnica, zemljišta, formiranje određenog sistema gajenja (uzgojnog oblika), njegu i zaštitu sadnica. Poznaje sisteme gajenja i rezidbe, priprema i etiketira vino.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke

Prehrambeni tehničar

Organizuje tehnološku pripremu proizvodnje. Planira proizvodne i tehnološke postupke i povezuje u tehnološki proces; poznaje osnove kvaliteta prehrambenih proizvoda; poznaje različite tehnologije prerade prehrambenih proizvoda biljnog i životinjskog porijekla. Rukuje mašinama za proizvodnju, poznaje tehnološku fazu prerade sirovina, poznaje ambalaže.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke

Veterinarski tehničar

Pozna je pravila organizacije rada u javnim veterinarskim i privatnim veterinarskim ambulantama; poznaje način pružanja zdravstvene zaštite domaćih životinja; vrši prijem i smještaj životinja, asistira veterinaru, čita veterinarske recepte i izdaje lijekove, hranu i aditive.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke

Poljoprivredni tehničar

Vrši pripremu procesa u voćarsko-vinogradarskoj, ratarsko-povrtnarskoj i stočarskoj proizvodnji, poznaje konkretnu tehnologiju proizvodnje za koju je zadužen, kontroliše određene procese od sadnje do proizvodnje. Pozna je specifičnosti oblasti u kojoj radi: vrtlarstvo, stočarstvo, voćarstvo, itd.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne

Tehničar hortikulture

Priprema proizvodnju, gajenje i zaštitu cvijeća, drveća i ostalog bilja. Pozna je tehnološki proces proizvodnje cvijeća i sadnog materijala. Vrši zaštitu bilja od bolesti i štetočina. Pozna je vrste zemljišta i đubriva. Njegu je rasad prije i poslije nicanja. Radi cvjetne aranžmane i vrši dekoraciju prostora. Uzima uzorak za analizu zemljišta, poznaje organizaciju rasadnika, skuplja plodove i sjemeni, vadi sadnice i ru ku je sa njima, pakuje ih i transportuje.

Poželjne sposobnosti: Vizuelno-prostorne, tjelesno-kinestezičke

Oblast rada: Šumarstvo i obrada drveta

U okviru područja rada šumarstvo i drvoprera da učenicima se nudi nekoliko zanimanja u trogodišnjem i četvorogodišnjem trajanju. Tokom školovanja se stiču znanja o uzgoju, zaštiti i pravilnom iskorišćavanju šuma, osposobljavaju se za rad u rasadniku, za poslove organizacije u lovištima, razvijaju se sposobnosti i vještine za idejno rješavanje enterijera, namještaja i ostalih predmeta od drveta - ekonomična i kvalitetna izrada stolarskih proizvoda (stolovi, ormari, ležajevi, vrata,

prozori i dr.), industrijskog namještaja, izradu i ugradnju građevinske stolarije i enterijera. Pripremaju se za jednostavne programe i rukovanje mašinama za obradu drveta. Nakon školovanja učenici posjeduju informatičku pismenost u izradi crteža i dokumentacije i poznaju pojmove iz oblasti tržišnog poslovanja i preduzetništva. Obrazovanje u četvorogodišnjem trajanju ima za cilj i pripremu učenika za nastavak školovanja na fakultetima šumarstva i drvoprerade.

Stolar

Poznaje drvoprerađu kao granu privrede. Izrađuje segmente tehničko-tehnološke dokumentacije za proizvode. Zna sigurno rukovati mašinom i predvidjeti sve nove situacije u toku rada. Poznaje svojstva drveta, principe tačnosti obrade, tehnologiju obrade drveta, principe estetike i dizajna, koristi različite alate (lenjir, libelu, dleta, testere), kituje, brusi, farba i lakira. Provjerava funkcionalnost i vrši potrebna podešavanja. Montira i ugrađuje.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne, logičko-matematičke

Tehničar drvoprerade

Poznaje drvoprerađu kao granu privrede. Vrš pripremu sirovine i materijala, planira tok rada i organizuje proizvodnju po određenoj tehnologiji. Prati tok, kvalitet i učinke rada, izvodi operacije na zahtjevnim mašinama. Poznaje tehnologiju zaštite drveta, poznaje osnove hemijske obrade drveta, čita tehničke crteže, upravlja CNC mašinama, skladišti materijale i proizvode.

Rasadničar – cvjećar

Bere, sakuplja i priprema sjeme za dalju obradu. Zna spoljašnje i unutrašnje osobine sjemena, način branja i sakupljanja, koristi potreban alat i zaštitna sredstva, poznaje rasadnike i upravlja njima. Vrš obradu zemljišta, brine o plodnosti i kvalitetu, proizvodi različite vrste sadnica i gotovih proizvoda u vidu cvjetno-dekorativnog i lisno-dekorativnog cvijeća, ali i druge vrste cvijeća.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke

Šumarski tehničar

Poznaje pojam šume, pojam sastojine i njene osnovne karakteristike, cilj njege šuma, ekološke, biološke i šumsko-uzgojne osobine glavnih vrsta drveća naših šuma. Određuje zapreminu, prirast, starost i sortimentnu strukturu dubećih stabala. Određuje elemente strukture sastojine (broj stabala, temeljnicu, zapreminu, prirast, starost i drugo). Raspoznaje vrste šumskog drveća i žbunja po habitusu, listu, plodu, grančici i cvijetu. Poznaje vrste, sastav i klasifikaciju divljači koja je zastupljena u našim šumama i lovištima. Poznaje najčešće bolesti divljači i načine njihovog sprečavanja. Poznaje zakonske propise o lovu.

Poželjne sposobnosti: Vizuelno-prostorne, logičko-matematičke

Oblast rada: Elektrotehnika

Elektrotehnika je po značaju i mogućnostima razvoja jedno od najperspektivnijih područja rada ljudske djelatnosti. Bavi se proizvodnjom i prenosom električne energije, gradnjom i projektovanjem dalekovoda, mreža i instalacija, osvjetljavanjem gradova, stanova i fabričkih hala, generatorima i motorima za vuču električnih mašina, projektovanjem, konstrukcijom i proizvodnjom električnih aparata i uređaja i autoelektrikom. Tehničar elektrotehnike se koristi računarom kao uređajem.

Osim ovih oblasti, u okviru elektrotehnike izučavaju se telekomunikacije - proizvodnja, održavanje i upotreba telekomunikacijskih vodova i opreme. Svršeni učenik može da se bavi privatnim preduzetništvom ili konkretnim zanatom. Mogu raditi i u komercijalnim poslovima - maloprodaja i veleprodaja električnih proizvoda, elektroopreme, elektromaterijala i dr. Napredovanje je moguće obrazovanjem na višoj školi, elektrotehnikom fakultetu ili na fakultetima srodnih struka.

Elektrotehničar računara

Sklapa računare, podešava osnovne parametre računara. Povezuje, instalira i mijenja hardverske komponente (RAM, procesore, grafičke kartice, eksterne uređaje itd.). Instalira, popravlja i održava softverske komponente (operativni sistemi, komercijalni softveri, antivirus programi). Umrežava kompjutere i održava mrežu.

Poželjne sposobnosti: Logičko-matematičke, vizuelno-prostorne, tjelesno-kinestezičke

Elektrotehničar telekomunikacija

Poznaje materijale, elemente, sklopove i telekomunikacione mreže, poznaje ulogu i značaj sistema i uređaja, izvore napajanja, karakteristike kablova i izolacije. Održava TK mrežu, antenske i komunikacione sisteme. Koristi projektnu i tehničku dokumentaciju, poznaje tehniku prenosa. Locira i otklanja kvarove u sistemima. Koristi aplikativne pakete i Internet.

Poželjne sposobnosti: Logičko-matematičke, vizuelno-prostorne, tjelesno-kinestezičke

Elektrotehničar elektronike

Poznaje elektrotehničke materijale i komponente. Poznaje metode mjerenja na elektronskim uređajima, poznaje princip rada i funkciju osnovnih elektronskih podsklopova i sklopova. Koristi projektnu i tehničku dokumentaciju. Osposobljen je za lociranje i otklanjanje smetnji i kvarova uređajima sa kojima radi. Koristi neophodan alat, aplikativne pakete i Internet.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, logičko-matematičke, vizuelno-prostorne

Monter telekomunikacionih sistema

Postavlja telekomunikacione instalacije, mijenja stare instalacije, montira telefonske, antenske i kablovske mreže. Koristi alate za elektromehaničku obradu, poznaje TK mreže i kablove. Locira i otklanja kvarove na mrežama.

Poželjne sposobnosti: Logičko-matematičke, vizuelno-prostorne i tjelesno-kinestezičke

Elektroinstalater

Izvodi sve vrste instalacija i osvjetljenja u stambenim, poslovnim i industrijskim prostorima. Održava i popravlja instalacije i rasvjetu u stambenim, poslovnim, industrijskim i javnim prostorijama. Koristi tehničku dokumentaciju prilikom rada (sheme, nacрте, proračune...). Izvodi zaštitna uzemljenja i električne instalacije. Koristi uređaje za ispitivanje ispravnosti instalacija i mjerenje električne energije.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne

Elektrotehničar energetike

Montira, demontira, održava i opravlja električne uređaje i mašine. Vodi poslovnu dokumentaciju, održava alat. Instalira i održava instalacije, utvrđuje i otklanja kvarove na instalacijama i opremi, poznaje propise.

Poželjne sposobnosti: Logičko-matematičke, vizuelno-prostorne, tjelesno-kinestezičke

Elektrotehničar za rashladne i termičke uređaje

Testira, kontroliše, ispituje i održava uređaje i mašine. Osposobljen da otklanja kvarove, koristi tehničku dokumentaciju, locira i otklanja kvarove, daje uputstva o načinu korišćenja uređaja.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, logičko-matematičke

Elektrotehničar multimedija

Montira i održava audio i video uređaje u multimedijalnim studijima, koristi odabrane softverske multimedijalne alate u elektronskim i grafičkim medijima, audio i video produkciji, oglašavanju, grafičkom i web dizajnu, izradi multimedijalnih prezentacija. Koristi informacione servise, održava hardverske komponente multimedijalnih sistema, prati tržište.

Poželjne sposobnosti: Logičko-matematičke, vizuelno-prostorne, tjelesno-kinestezičke

Autoelektričar

Instalira i održava električne instalacije na motornim vozilima, koristi elektronsku i drugu opremu za ispitivanje ispravnosti uređaja, locira i uklanja kvarove, koristi šeme i uputstva za održavanje i opravku uređaja na vozilima.

Poželjne sposobnosti: Logičko-matematičke, tjelesno-kinestezičke

Oblast rada: Geologija, rudarstvo i metalurgija

Područje rada geologija, rudarstvo i metalurgija ima tri segmenta. Za neka od zanimanja školovanje traje tri, a za neka četiri godine.

Učenici moraju poznavati specifična svojstva pojedinih metala, uređaje za preradu rude, postupke za izdvajanje metala i njegovu preradu. U to je uključeno poznavanje rada visokih peći u kojima se ruda pretvara u metal, poznavanje rada kupolnih peći u kojima se tali sirovo gvožđe i uz dodatke dobijaju različiti predmeti.

Osim toga, moraju poznavati alate, mašine i mjerne uređaje koji se upotrebljavaju u metalurgiji i njihovu primjenu u proizvodnom procesu. Mogućnosti zapošljavanja su u željezarama, aluminijskim kombinatima, zanatskim radionicama, rudnicima, istraživačkim institucijama, geološkim službama, laboratorijama, institutima za ispitivanje mehanike tla, livnicama, metalskoj industriji, valjaonicama čelika i obojenih metala (aluminijum, bakar i dr), fabrikama: kablova, cijevi, profila i u svim preduzećima koja se bave istraživanjem, iskopom i preradom mineralnih sirovina.

Obrazovanje mogu nastaviti na Tehnološko - metalurškom fakultetu, Rudarsko-geološkom fakultetu i drugim srodnim fakultetima i višim školama.

Obrađivač plemenitih metala

Izrađuje, popravlja i održava predmete od plemenitih metala. U izradi nakita koristi se raznim postupcima ručne, mašinske, hemijske i galvanske obrade. Mjeri, obilježava i ocrtava predmete. Oposobljen za samostalnu proizvodnju.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne

Tehničar industrije aluminijuma

Pregleda i analizira tehnološku dokumentaciju, vrši analizu propisanih šema, provjerava ispravnost uređaja, prati rad postrojenja. Poznaje proces dobijanja, proizvodnje i prerade aluminijuma.

Poželjne sposobnosti: Logičko-matematičke, vizuelno-prostorne

Oblast rada: Građevinarstvo, arhitektura i geodezija

Područje rada građevinarstvo, arhitektura i geodezija objedinjuje zanimanja potrebna na gradilištu. Godinama unazad, Crna Gora predstavlja prostor na kome se dosta gradi. Većina radne snage angažovane na gradilištima dolazi sa prostora bivših Republika SFR Jugoslavije.

To govori u prilog činjenici da su sva zanimanja iz područja rada građevinarstvo, arhitektura i geodezija deficitarna - na domaćem tržištu nema dovoljno kadrova iz ovog područja rada. Za sva zanimanja u ovom području rada važno je da učenik ima dobru orijentaciju u prostoru, oštrinu vida i sluha i dobar lokomotorni sistem (ruke i noge).

Obrazovanje mogu nastaviti na Građevinskom fakultetu, Arhitektonskom fakultetu, Geodetskom i ostalim srodnim fakultetima i višim školama.

Tesar

Tesari su krojači i realizatori svih oblika i vrsta arhitektonskih drvenih konstrukcija. Izrađuju i montiraju sve oblike drvenih krovova, opšivaju krovove, oblažu enterijere lamperijama. Za projektovane konstruktivne elemente izrađuju i montiraju sve vrste i oblike oplata, montiraju i demontiraju građevinske skele.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne

Arhitektonski tehničar

Dio je tima koji radi projektnu dokumentaciju na osnovu koje će se raditi i uređivati stambene, društvene, industrijske i poljoprivredne zgrade. U okviru projekta razrađuje konstrukciju, zanatske detalje, vrši predmjer i predračun radova i dr. Zna arhitektonske konstrukcije, prefabrikovanu gradnju, oplatu i armaturu.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne

Monter suve gradnje

Ovaj program osposobljava učenike za izvođenje spuštenih plafona, montažu izolacionih slojeva, oblaganje zidova i plafona gips-kartonskim pločama, montažu pregradnih zidova i dr. Montira pregradne zidove, izrađuje suvi estrih, glet mase, premaze, termoizolacione sisteme i sl.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne

Geodetski tehničar - geometar

Zajedno sa inženjerom izrađuje planove i karte zemljine površine. Podatke prikuplja snimanjem i premjeravanjem udaljenosti između određenih tačaka. Obraduje podatke koristeći računar. Koristi specijalno namijenjenu opremu.

Poželjne sposobnosti: Vizuelno-prostorne, tjelesno-kinestezičke, logičko-matematičke

Armirač-betonirac

Ispravlja, obilježava, siječe, savija i montira armaturu. Betonira elemente u oplatama i njeguje beton. Radi u pogonima za obradu armature, u proizvodnji armiranobetonskih elemenata i na gradilištima. Učestvuje u neposrednoj pripremi i ugradnji armature i betona.

Poželjne sposobnosti: Vizuelno-prostorne, tjelesno-kinestezičke

Moler-farbar

Poznaje materijale za izvođenje radova, njihove fizičke i hemijske karakteristike. Rad sa savremenim materijalima, bojama za enterijere. Mogućnost izrade španskog zida, imitacije drvenih površina, i dr.

Poželjne sposobnosti: Vizuelno-prostorne, tjelesno-kinestezičke

Instalater u građevinarstvu

Ovo zanimanje uključuje izvođenje, održavanje i popravku svih vrsta spoljnih i unutrašnjih instalacija vodovoda i kanalizacije, kao i montažu sanitarnih uređaja.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne

Zidar

Zida zidove od opeke, blokova, kamena i fasadne opeke. Malteriše zidove ručno i mašinski, izrađuje sve vrste fasada, poznaje savremene tehnologije građenja. Zida lukove i svodove, dimnjake, itd.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne

Građevinski tehničar

Saradnik je inženjeru kod projektovanja i izvođenja građevinskih radova. Tehničar visokogradnje je uključen u izgradnju porodičnih kuća i višespratnih stambenih i poslovnih objekata, dok je tehničar niskogradnje uključen u izgradnju puteva, željezničkih pruga, mostova, aerodroma itd.

Poželjne sposobnosti: Vizuelno-prostorne, logičko-matematičke

Dizajner enterijera

Učestvuje u poslovima organizacije i izvođenja radova u enterijeru. Obavlja poslove razrade idejnog projekta enterijera, razrade glavnog i izvođačkog projekta enterijera, poslove crtanja dispozicije opreme i namještaja, izbora građevinskog materijala za unutrašnje radove. Razrađuje planove kućne mreže, vodovoda i kanalizacije, osvjetljenja u enterijeru i rasporeda elektro opreme i sl.

Poželjne sposobnosti: Vizuelno-prostorne, logičko-matematičke

Keramičar/teracer/pečar

Osposobljeni za veliki broj vještina primjenljivih na svim gradnjama: oblaganje zidova, plafona, stubova, sanitarnih uređaja, popločavanje podova keramičkim pločicama, izrada podova od teraca, mozaika, kamena, izrada kaljevih peći i kamina.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne

Oblast rada: Trgovina, turizam i ugostiteljstvo

Obrazovanjem za neko od zanimanja iz ovog područja učenici bivaju osposobljeni za vođenje malog biznisa. Za uspjeh u poslu potrebna je opšta tjelesna spretnost, a poželjna je i komunikativnost, ljubaznost, urednost i prijatna spoljašnost.

Kod svih zanimanja u ovom području rada važno je poznavanje barem jednog stranog jezika. U okviru ovog područja učenici će, više nego u bilo kom drugom, imati prilike da se srijeću, osim sa domaćim gostima i kupcima i sa gostima i kupcima iz inostranstva.

Turizam je jedan od glavnih potencijala razvoja Crne Gore. Tokom ljetnje, a u posljednje vrijeme, zahvaljujući brzom razvoju zimskog turizma, i zimske turističke sezone, raste potražnja za turističkim i ugostiteljskim radnicima svih profila, a samim tim i mogućnost ostvarivanja egzistencijalne sigurnosti uz punu ličnu i profesionalnu afirmaciju.

Konobar

Dočekuje i smješta goste, upoznaje ih sa izborom jela i pića, posluhuje, naplaćuje, prati goste. Zadatak mu je da gostima boravak u objektu učini ugodnim.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, logičko-matematičke, verbalno-lingvističke, interpersonalne

Kuvar

U okviru ovog zanimanja učenik se osposobljava za pripremu i obradu namirnica, izradu jela po porudžbi i meniju, serviranje i aranžiranje jela. Vrš završne radove u kuhinji.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke

Poslastičar

Izrađuje kolače, kremove, sladoled i ostale poslastice. Može raditi u industrijskoj proizvodnji sladoleda i konditorskih proizvoda (čokolade, bombona i keksa), u zanatskim radnjama (poslastičarnicama) i u kuhinjama ugostiteljskih preduzeća.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne

Turistički tehničar

Radi na planiranju, organizovanju i ostvarivanju turističkih i izletničkih aranžmana, aranžmana poslovnih putovanja. Istražuje i analizira turističko tržište, komunicira sa domaćim i inostranim poslovnim partnerima i sl. Zavisno od radnog mjesta, može raditi kao agencijski službenik, obavljati recepcijske poslove, itd.

Poželjne sposobnosti: Verbalno-lingvističke, logičko-matematičke, interpersonalne

Tehničar kulinarstva

Organizuje, planira i kontroliše poslove u kuhinjama ugostiteljskih objekata. Na osnovu normativa sastavlja i planira dnevne i nedjeljne jelovnike. Vodi brigu o ispravnosti uređaja, opreme, posuđa, itd.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke

Tehničar usluživanja

Brine o kvalitetu i brzini usluge koju dobijaju gosti ugostiteljskih objekata. Planira i organizuje redovne poslove i brine o stalnom poboljšanju usluga ugostiteljskog objekta u kojem radi.

Poželjne sposobnosti: Verbalno-lingvističke, interpersonalne, logičko-matematičke

Tehničar prodaje

Organizuje, vodi i kontroliše prodaju u svim prodajnim objektima. Može raditi u svim trgovinskim preduzećima na malo i trgovinskim preduzećima na veliko.

Poželjne sposobnosti: Logičko-matematičke, verbalno-lingvističke, interpersonalne

Oblast rada: Ekonomija, pravo i administracija

Ekonomisti istražuju način kako s ograničenim resursima zadovoljiti neograničene ljudske potrebe, odnosno, proučavaju troškove i učinke proizvodnje, raspodjelu i potrošnju roba i usluga, bave se prikupljanjem i analiziranjem podataka, praćenjem ekonomskih trendova i praktičnom primjenom ekonomskih spoznaja.

Neke od karakteristika koje treba da odlikuju ekonomistu jesu: kreativnost, objektivna analiza, intelektualna radoznalost i precizan rad s brojkama.

Pravnici istražuju i kreiraju pravila ponašanja u jednoj zemlji, odnosno, imaju zadatak da konkretne životne situacije svedu na pravne norme. Karakteristike koje treba da odlikuju pravnika jesu: fleksibilnost u mišljenju, umješnost u prilagođavanju i primjeni teorijskih znanja na specifične životne situacije, staloženost i strpljivost.

Tehničar marketinga i trgovine

Ostvaruje komunikaciju sa dobavljačima, kupcima i javnošću; obavlja poslove nabavke robe; poslove prodaje robe, poslove marketinga; priprema elemente nabavke i prodaje robe.

Poželjne sposobnosti: Verbalno-lingvističke, logičko-matematičke

Ekonomski tehničar

Može obavljati poslove za koje je obučen u svim preduzećima, bankama, poštama kao knjigovođa, statističar i slično. Vodi blagajničko poslovanje, radi sa knjigovodstvenim dokumentima, piše izvještaj o poslovanju.

Poželjne sposobnosti: Logičko-matematičke, verbalno-lingvističke, interpersonalne

Pravno-administrativni tehničar

Radi na pripremi, izdavanju i evidentiranju izdatih i pripremljenih dokumenata (odluke, potvrde, dozvole, rješenja i dr.). Poslove za koje su obučeni mogu obavljati u opštim i stručnim službama organa uprave, pisarnicama, advokatskim kancelarijama, sudovima, javnim službama, preduzećima.

Poželjne sposobnosti: Verbalno-lingvističke, interpersonalne

Administrator

Obavlja poslove poslovnog sekretara, poslove vođenja evidencija o posjetama i sastancima, registara o poslovnim saradnicima, telefonskih imenika i adresara. Uređuje i oblikuje tekstove i priprema materijal. Organizuje smještaj i prevoz. Oblikuje jednostavne dopise, zahtjeve i molbe.

Poželjne sposobnosti: Verbalno-lingvističke, logičko-matematičke, interpersonalne

Oblast rada: Tekstilstvo i kožarstvo

Područje rada tekstilstvo i kožarstvo obuhvata zanimanja iz oblasti proizvodnje i prerade kože, krzna i tekstila, kao i proizvodnje odjevnih predmeta od kože i tekstila, kožne galanterije i obuće.

Za uspješno obavljanje poslova u ovoj djelatnosti potrebne su razvijene sposobnosti čula vida i dodira, sposobnost razlikovanja boja i njihovih nijansi, dobra opšta fizička kondicija, kičmeni stub bez deformiteta, izrazita spretnost i brzina ruku i prstiju, sposobnost shvatanja

mehaničkih principa i prostornih odnosa, sposobnost oblikovanja i sl.

Konfekcijski tehničar

Stiče znanja koja mu omogućavaju da obavlja poslove operatera pređenja, tkanja, pletenja i oplemenjivanja. Zadaci koji stoje pred tehničarem su organizacija proizvodnje - izrada tkanine, izbor sirovine i mašina, obezbjeđivanje neometane proizvodnje, unapređenje proizvodnje i dr.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne

Oblast rada: Saobraćaj

Saobraćaj je uslužna djelatnost i svakog dana se sve više razvija. Danas je nemoguće zamisliti makar jednu aktivnost koja ne podrazumijeva neku od usluga saobraćaja. Saobraćaj može biti drumski, vazdušni, željeznički i vodeni. Ovo važi kad govorimo o prevozu ljudi, robe i slično. Međutim, veoma važan je i poštanski i telekomunikacioni saobraćaj čije usluge svakodnevno koristimo.

Školovanjem za neko od zanimanja iz ovog područja učenici stiču znanja i vještine potrebne za rad, ali i dobru osnovu za nastavak školovanja na visokim školama, Saobraćajnom ili nekom drugom, srodnom fakultetu. Po završenom školovanju učenici mogu raditi u organizacijama i preduzećima iz oblasti PTT saobraćaja, vodenog saobraćaja, drumskog i unutrašnjeg transporta, željeznice, skladišne organizacije i slično.

Tehničar drumskog saobraćaja

Vrši organizaciju robnog, drumskog transporta sa optimizacijom strukture kapaciteta voznih parkova, organizaciju tehničkih baza za održavanje i opravku motornih vozila, razradu projektovanih objekata infrastrukture drumskog transporta, autobaza, garaža, autobuskih stanica i sl.

Poželjne sposobnosti: Logičko-matematičke, vizuelno-prostorne

Nautički tehničar

Rukuje navigacionim instrumentima i pomagalicama pod nadzorom, obavlja poslove oko ukrcaja tereta i putnika, drži stražu tokom plovidbe, rukuje brodskim sistemima komunikacije pod nadzorom, vlada mornarskim vještinama, upotrebljava protivpožarna sredstva, itd.

Poželjne sposobnosti: Vizuelno-prostorne, logičko-matematičke, tjelesno-kinestezičke

Brodomašinski tehničar

Obavlja poslove u eksploataciji i održavanju broskog mašinskog kompleksa, drži stražu u mašinskom kompleksu, vrši preventivno održavanje mašina i uređaja, vodi brodsku administraciju.

Poželjne sposobnosti: Logičko-matematičke, tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne

Špeditersko-agencijski i carinski tehničar

Distribuiru robu i učestvuje u organizovanju distribucije robe, odnosno tereta; posjeduje znanja o pomorsko-transportnim uslugama i osposobljavanju za učešće u njihovom organizovanju. Obavlja carinski postupak, uvoz, izvoz i tranzit robe, itd.

Poželjne sposobnosti: Logičko-matematičke, vizuelno-prostorne

Poštansko-logistički tehničar

Obavlja operativne poslove organizovanja rada u pošti. Obavlja poslove šalterskog poslovanja, prijema, prenosa i uručenja poštanskih pošiljaka, logičke dostave, skladišti robu, rukuje poštanskim markama. Poznaje poštansku tehnologiju i saobraćaj.

Poželjne sposobnosti: Logičko-matematičke, verbalno-lingvističke, vizuelno-prostorne

Vozač motornog vozila

Pravilno i bezbjedno upravlja motornim vozilima u svim vremenskim uslovima, poznaje tehnologiju transportnog procesa, vrste i karakteristike mehanizacije za utovar i istovar tereta, poznaje pravila održavanja vozila, uređaja i opreme, vrši prevoz putnika i tereta.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, logičko-matematičke

Saobraćajno-transportni tehničar

Posjeduje znanja o propisima, normativima i standardima u željeznici. Analizira kompletne saobraćajne situacije u stanici i na pruzi, uvodi i otkazuje vozove u saobraćaju, priprema dokumentaciju za saobraćaj voza, prati hod vozova kao i njihov prijem i otpremanje iz stanice. Obezbeđuje najavljene radnje na otvorenoj pruzi i nadzire rad pregledača kola i manevarskog sastava. Naručuje i otkazuje vučna i manevarska vozila prema planiranju otpreme vozova, objavljuje promjene u saobraćaju vozova za korisnike usluga, pregleda skretnice, vodi brigu o bezbjednosti saobraćaja i primjeni propisa kod prijema i otpreme putnika i stvari.

Poželjne sposobnosti: Vizuelno-prostorne, logičko-matematičke

Tehničar tehničko-kolske djelatnosti

Posjeduje osnovna znanja o propisima, normativima i standardima u željeznici. Vršiti tehničke preglede sposobnosti za saobraćaj i upotrebu kola pojedinačno i u vozovima. Utvrđuje neispravnosti, nedostatke i oštećenja na kolima i određuje pravilan postupak za opravku kola, vrši probe kočnica, provjerava ispravnost uređaja za klimatizaciju, grijanje i osvjetljenje kola. Kontroliše čistoću i snabdjevenost kola vodom i sanitarnim materijalom, kontroliše ispravnost tovarjenja i osiguranja tovara u kolima.

Poželjne sposobnosti: Vizuelno-prostorne, logičko-matematičke

Tehničar vuče

Vrši dnevni pregled radi provjere pouzdanosti i funkcionisanja vučnog vozila, vrši vožnju vučnog vozila od jedinice vuče do stanice za vuču voza prema turnusu vučnih vozila, vodi brigu o kvačenju vučnog vozila, vrši provjeru ispravnosti kočnica, osigurava od samopokretanja, zapisuje i obavještava o primijećenim neispravnostima, itd.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, logičko-matematičke

Oblast rada: Mašinstvo i obrada metala

Područje rada mašinstvo i obrada metala obuhvata specifična zanimanja. Baviti se mašinstvom i obradom metala u razvijenim zemljama znači biti uspješan i bogat čovjek. Rad je cijenjen i dobro plaćen. U manje razvijenim zemljama baviti se mašinstvom i obradom metala znači biti u mogućnosti da se ličnim angažovanjem u raznovrsnim poslovima obezbijedi egzistencija.

Savremena industrija zahtijeva nova stručna znanja. Nove tehnologije se temelje na upotrebi kompjuterski upravljanih mašina kao što su CAD i CAM sistemi. Uvažavajući ove činjenice, obrazovanje kadrova za rad u mašinstvu se svakodnevno osavremenjuje i obogaćuje novim sadržajima.

Učenici koji završe mašinsku školu imaju široku mogućnost da se zaposle u metaloprerađivačkoj industriji, elektrogradnji, brodogradnji, građevinarstvu, vazduhoplovstvu, proizvodnji i preradi nafte, saobraćaju, prehrambenoj, tekstilnoj i grafičkoj industriji, rudarstvu, metalurgiji, automobilskoj industriji, servisima, zanatskim radionicama itd. Učenici koji završe neko od zanimanja u četvorogodišnjem trajanju imaju mogućnost nastavka školovanja na velikom broju tehničkih fakulteta.

Automehaničar

Obavlja poslove održavanja, rastavljanja i sastavljanja sklopova i sistema motornih vozila. Obavlja preglede, postavlja dijagnozu kvarova i uz korišćenje alata i uređaja, efikasno i racionalno otklanja kvarove. Vrší podešavanje i ispitivanje rada motora i motornih vozila svih tipova.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, logičko-matematičke

Instalater sanitarnih uređaja, grijanja i klimatizacije

Siječe, oblikuje i spaja cijevi i cijevne elemente, dijelove od lima i profila; montira instalacije grijanja, grejna tijela i kotlove, opslužuje, rukuje i održava uređaje za grijanje; montira, opslužuje, rukuje i održava uređaje za klimatizaciju, montira, opslužuje, rukuje i održava rashladne uređaje; rukuje alatima za stezanje, obradu, mjerenje i kontrolu.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne

Limar / Autolimar

Vrší obilježavanje, krojenje (sječenje), prebijanje, oblikovanje i izradu djelova od lima i njihovu zaštitu od korozije. Autolimar vrši zamjenu i montažu djelova školjke i šasijske vozila, tehnološke operacije oblikovanja spojeva, ispravljanja i popravki.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke

Bravar

Obavlja poslove ručne i odgovarajuće mašinske obrade, koji su neophodni za izradu i montažu bravarskih, zanatskih i industrijskih proizvoda. Rukuje alatima za stezanje, obradu, mjerenje i kontrolu; izvodi radove održavanja na građevinskoj bravariji.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne

Zavarivač

Reže i obrađuje djelove električnim lukom i gasnim postupkom; zavaruje i navaruje djelove ručnim elektrolučnim postupkom; zavaruje električnim lukom u zaštiti inertnih gasova i mješavini gasova; spaja djelove elektrootpornim zavarivanjem; zavaruje, navaruje i siječe djelove gasnim postupkom; spaja djelove postupkom mekog i tvrdog lemljenja.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne

Automehatroničar

Postavlja dijagnozu o stanju vozila, uređaja i instrumenata. Izvodi poslove kontrole, podešavanja, opravke, zamjene i provjere mehaničkih, hidrauličkih i pneumatskih sistema, sklopova i dijelova. Savjetuje korisnike usluga o održavanju automobile.

Poželjne sposobnosti: Logičko-matematičke, vizuelno-prostorne

Tehničar za kompjutersko konstruisanje i upravljanje

Radi i provjerava programe i izrađuje obradak na CNC mašini; izrađuje tehničke crteže; planira i terminira proizvodnju; skladišti i otprema proizvode; izrađuje i mijenja 3D modele mašinskih elemenata; izrađuje i mijenja tehničku dokumentaciju, konstruiše manje složene alate.

Poželjne sposobnosti: Logičko-matematičke, vizuelno-prostorne

Mašinski tehničar za energetiku

Posjeduje znanja o propisima, normativima i standardima u energetici. Analizira tehničku dokumentaciju energetskih sistema, planira i terminira montažu energetskih postrojenja, učestvuje u montaži termoenergetskih postrojenja, montaži gasoenergetskih, pneumoenergetskih postrojenja, hidroenergetskih i nekonvencionalnih energetskih postrojenja. Planira optimalno vođenje postrojenja.

Poželjne sposobnosti: Vizuelno-prostorne, logičko-matematičke

Oblast rada: Hemija, nemetali i grafičarstvo

Područje rada hemija, nemetali i grafičarstvo obuhvata nekoliko segmenata, a samim tim su i zanimanja raznovrsna.

Poslije završenog obrazovanja učenici su osposobljeni za samostalno i bezbjedno obavljanje raznovrsnih poslova u hemijskoj industriji nemetala, proizvodnji eksploziva, industriji građevinskog materijala, farmaceutske i grafičke industriji, proizvodnji papira, prehrambenoj industriji. Nastavak školovanja je moguć na višim školama koje imaju odsjeke i grupe iz ove oblasti ili na nekom od srodnih fakulteta, Tehnološko-Metalurškom fakultetu, Farmaceutskom fakultetu.

Izrađivač hemijskih proizvoda

Pravi sve što proizvodi hemijska industrija (kućna hemija, keramika i dr), odnosno, učestvuje u procesu proizvodnje. Obavlja skladištenje i pripremu sirovina za dobijanje hemijskih proizvoda, prati tehnološke parametre procesa proizvodnje u hemijskoj industriji.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke

Hemijski laborant

Radi u laboratorijama ili u pogonima. Laboranti se bave instrumentalnom kontrolom i laboratorijskom analizom proizvoda - vrše uzorkovanje i pripremu uzorka za analizu, mjere fizičke veličine, pripremaju rastvore, ispituju proizvode hemijske industrije i dr.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, logičko-matematičke

Hemijsko-tehnološki tehničar

Vrši analizu i kontrolu hemijskih proizvoda. Kontroliše sve vrste hemikalija i proizvoda hemijske industrije, od kućne hemije do cementa. Kontroliše proizvodne sirovine i gotove proizvode pri samom procesu proizvodnje, prije njihovog izlaska na tržište. Rukuje i održava mašine i aparate u hemijsko-tehnološkom procesu.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, logičko-matematičke

Grafički tehničar

Posjeduje informatičku pismenost u izradi crteža, projekata i dokumentacije; upotrebljava mjerne instrumente u štamparstvu; podešava formate štampe; vrši optičko miješanje boja; koristi karte, atlase i zbirke boja; mjeri boje na denzitometru; upravlja štamparskim mašinama kao i pomoćnim uređajima, u najzastupljenijim štamparskim tehnikama.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne

Oblast rada: Muzička umjetnost

Srednja muzička škola obrazuje učenike za zanimanja iz područja rada muzička umjetnost. Cilj obrazovanja je da omogući učenicima prolaznost ka muzičkim akademijama i fakultetima muzičke umjetnosti na svim odsjecima - instrumentalni, muzikologija, etnomuzikologija, opšta muzička pedagogija, kompozicija, dirigovanje.

U muzičkoj školi učenici stiču muzičku pismenost, razvijaju vještine sviranja na instrumentu, upoznaju se sa istorijom muzike, muzičkom literaturom, muzičkim oblicima, muzičkim instrumentima, muzičkim stilovima.

Uspješnost učenika zavisi prije svega od angažovanja - muzičke škole su veoma zahtjevne, instrument mora da se vježba po nekoliko sati svakog dana, a učenici imaju i obavezu savladavanja gradiva opšte obrazovnih predmeta.

Muzički izvođač

Muzički je pismen. Izvodi muziku različitih stilova kao solista; izvodi muziku različitih stilova u ansamblu; poznaje osnovne principe umjetničkog oblikovanja muzičkog djela; poznaje u osnovi karakteristike muzičkih stilova, vodi računa o ispravnosti instrumenta.

Poželjne sposobnosti: Muzičko-ritmičke, tjelesno-kinestezičke

Muzički izvođač klavirista

Vrši poslove organizacije u muzičkom programu na televiziji, radiju, domovima kulture, vrši odabir muzike na programima radija, televizije i sl., vrši poslove muzičkog novinara u štampanim i elektronskim medijima.

Poželjne sposobnosti: Muzičko-ritmičke, tjelesno-kinestezičke

Muzički saradnik

Tokom školovanja za ovo zanimanje učenici se osposobljavaju za poslove saradničke prirode - poput onih u muzičkim programima radija, televizije i institucije kulture.

Poželjne sposobnosti: Verbalno-lingvističke, tjelesno-kinestezičke, interpersonalne

Oblast rada: Likovna umjetnost

Za bavljenje likovnom umjetnošću najpotrebnija je ljubav prema likovnom djelu i unutrašnji poriv da se likovnim jezikom iskažu misli i osjećanja. Od tjelesnih sposobnosti potrebna je dobra ručna spretnost i spretnost prstiju te dobar vid i razlikovanje boja. Likovni umjetnik treba da bude strpljiva i uporna osoba, jer stvaranje pojedinih djela može trajati nekoliko mjeseci pa i godina.

Za bavljenje likovnom umjetnošću nužna je sposobnost likovnog izražavanja i likovni senzibilitet: osjećaj za dobru formu, za sklad boja i perspektivu.

Nastavak školovanja moguć je na četvorogodišnjim studijima na Akademiji likovnih umjetnosti.

Likovni saradnik-Slikar

Poznaje slikarske tehnike i metode, rukuje alatkama, priprema podlogu za slikanje, materijal za rad. Bavi se zaštitom spomenika kulture, izvodi kopije u različitim tehnikama, poštuje standarde kvaliteta.

Poželjne sposobnosti: Vizuelno-prostorne, tjelesno-kinestezičke

Grafički dizajner-Saradnik

Izrađuje ilustracije, osmišljava i realizuje sredstva u slobodnom prostoru (bilborde, svjetleće reklame, panoje...), osmišljava vizuelni identitet firme, logotip i njegovu primjenljivost na papirnoj galanteriji i propagandnom materijalu; osmišljava i realizuje projekat knjige. Uz to, vrši pripremu materijala za digitalnu i offset štampu.

Poželjne sposobnosti: Vizuelno-prostorne

Oblast rada: Zdravstvo, farmacija i socijalna zaštita

Školovanje je postavljeno tako da svršenim učenicima omogućava direktno uključivanje u proces rada (bolnice, domovi zdravlja, klinike, privatne zdravstvene ordinacije, apoteke, specijalizovane ustanove za odmor i rehabilitaciju i dr.), ali i prohodnost na više škole i fakultete. Prohodnost je veoma široka, što znači da učenici mogu da biraju ne samo fakultete zdravstvene struke već i sve ostale fakultete i visoke škole, zavisno od ličnog interesovanja i sklonosti. Rad na poslovima svih zanimanja zahtijeva visok stepen stručnosti, humanosti, odgovornosti, tačnosti i preciznosti, kao i nesebičnu brigu za druge, naročito bolesne i nemoćne.

Da bi učenik upisao jedno od zanimanja u okviru ovog područja rada potrebno je da je tokom osnovne škole ostvarivao dobre rezultate iz biologije i hemije i pokazao sklonost ka izučavanju prirodnih nauka uopšte.

Medicinski laboratorijski tehničar

Planira i organizuje sopstveni rad u laboratoriji i priprema sredstva za laboratorijski rad (posuđe, aparaturu i drugo). Priprema hranljive podloge, uzima uzorke bioloških materijala od pacijenta za različite vrste analiza, pod nadzorom stručnjaka odgovarajućeg profila, obrađuje biološki materijal.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, verbalno-lingvističke, interpersonalne

Medicinski kozmetičar

Sprovodi mjere za sprečavanje nastanka i širenja infekcija, sprovodi kozmetičke procedure na zdravoj koži, sprovodi različite vrste terapije, vrši pilinge, šminkanje, tetovaže, pirsing, depilaciju, njegu tijela, manikir, i sl.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, verbalno-lingvističke, interpersonalne

Farmaceutski tehničar

Pod nadzorom farmaceuta: priprema aparaturu i pribor za izradu lijekova, kao i aparaturu i pribor za ispitivanje nabavljenih droga i hemikalija. Vodi poslove prijema lijekova, droga, hemikalija i sl. Vrš prijem, defektiranje i skladištenje lijekova, droga, ljekovitih supstanci, pomoćnih supstanci i ambalaže, izvodi i nadzire tehnološke faze u farmaceutskoj i kozmetičkoj proizvodnji, prodaje lijekove, dijetetske i kozmetičke preparate, sanitetski i drugi materijal i medicinske aparature.

Poželjne sposobnosti: Logičko-matematičke, tjelesno-kinestezičke

Zdravstveni tehničar

Održava i pomaže u održavanju lične higijene bolesnika i bolesničke postelje; posmatra i uočava opšti izgled bolesnika, evidentira i izvještava o stanju bolesnika; hrani bolesnika, prirodno ili vještački; priprema pribor i bolesnika za ispiranje tjelesnih šupljina, raznih punkcija, incizija i previjanja, pruža medicinsku pomoć.

Poželjne sposobnosti: Verbalno-lingvističke, interpersonalne

Ginekološko-akušerski tehničar

Vrši administrativni postupak i sanitarnu obradu pri prijemu, otpustu i u slučaju smrti pacijentkinje ili novorođenčeta, vrši upoznavanje sa kućnim redom i uspostavlja zdravstvenu dokumentaciju; održava ličnu higijenu pacijentkinje i postelje; priprema pacijentkinju i asistira kod ginekološkog pregleda, obučava majku za dojenje i brigu o novorođenčetu, itd.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, verbalno-lingvističke, interpersonalne

Fizioterapeutski tehničar

Priprema pacijenta ili klijenta za tretman i pruža mu pomoć tokom i nakon tretmana; sprovodi hidroterapijske procedure, primjenjuje osnovne tehnike manuelne masaže, sportske masaže, itd.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, verbalno-lingvističke, interpersonalne

Zubno-stomatološki tehničar

Steriliše i dezinfikuje instrumente; priprema i vodi medicinsku dokumentaciju, upisuje i čuva podatke iz zdravstvene dokumentacije pacijenta; priprema stomatološke preparate i materijal za upotrebu; asistira pri radu, sprema materijal, potrebne smjese, prosvjetljuje materijal za dijagnostičko-terapeutski postupak; učestvuje u terapiji, odnosno, liječenju pacijenata pri različitim metodama. Izrađuje različite vrste mostova, navlaka, uzima otisak za protezu, modeluje je i popravlja, itd.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne, logičko-matematičke

Oblast rada: Uslužna djelatnost

U okviru područja rada uslužne djelatnosti učenici se osposobljavaju za vođenje malog biznisa.

Za uspjeh ovom području rada potrebna je opšta tjelesna spretnost, komunikativnost, ljubaznost, urednost i prijatna spoljašnost. Poželj-

Kuda nakon osnovne škole?

no je da učenici vole raditi sa ljudima i važno da imaju razvijen smisao za estetiku.

Frizer

Usluge usmjerene na negu kose i brade. Posao frizera je pranje, sušenje, šišanje, njega, fundiranje, estetsko oblikovanje kose žena i muškaraca, privremeno i trajno oblikovanje kose, farbanje kose, nijansiranje kose, brijanje i izbrijavanje brade, oblikovanje brkova.

Poželjne sposobnosti: Tjelesno-kinestezičke, vizuelno-prostorne, interpersonalne

SREDNJE ŠKOLE U CRNOJ GORI

Srednje škole vrše obrazovno-vaspitnu djelatnost usmjerenu na sticanje i razvijanje sposobnosti za rad, odnosno dalje obrazovanje učenika. Njihov cilj je da mladi steknu potrebna opšta, posebna i stručna znanja, vještine i navike zasnovane na dostignućima nauke, tehnike, kulture i umjetnosti, da kod učenika razviju intelektualne, moralne i druge pozitivne osobine ličnosti.

Srednje škole su:

Gimnazije

U gimnaziji se stiče opšte obrazovanje iz društvenih i prirodno matematičkih nauka radi nastavljanja školovanja na visokim školama i fakultetima. Školovanje u gimnazijama traje četiri godine.

Stručne škole

Stručna škola daje opšte, stručno i praktično obrazovanje. U našoj državi postoje:

- Četvorogodišnje stručne škole u kojima se stiče stručno obrazovanje četvrtog stepena stručne spreme.
- Trogodišnje stručne škole u kojima se stiče stručno obrazovanje trećeg stepena stručne spreme.
- Dvogodišnje stručne škole u kojima učenik stiče niže stručno obrazovanje u trajanju od dvije godine

Umjetničke škole

U umjetničkoj školi se pored odgovarajućeg obrazovnog programa ostvaruje i program iz oblasti likovne, muzičke i baletske umjetnosti. Stiče se četvrti stepen stručne spreme, a školovanje traje četiri godine.

Kuda nakon osnovne škole?

ANDRIJEVICA

SREDNJA MJEŠOVITA ŠKOLA

Adresa: Branka Deletića b.b.

Ime direktora: Branko Vukić

Broj telefona: +382 (51) 230 770; +382 (51) 230 772

E-mail: skola@sms-an.edu.me

Web adresa: www.mojaskola.me/mjesovita-an/skola/

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, ruski, njemački
Veterinarski tehničar	4	
Prehrambeni tehničar	4	
Mašinski tehničar za energetiku	4	

BAR

GIMNAZIJA „NIKO ROLOVIĆ”

Adresa: Mila Boškovića 1

Ime direktora: Marko Milošević

Broj telefona: +382 (30) 313 438, +382 (30) 312 244

E-mail: gimnazijabar@t-com.me

Web: www.gimnazija-bar.me/

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, francuski, ruski, italijanski, njemački i španski

SREDNJA EKONOMSKO-UGOSTITELJSKA ŠKOLA

Adresa: Mila Boškovića 1

Ime direktora: Ramiza Kalamperović

Broj telefona: +382 (30) 314 977

E-mail: ekonomskaskolabar@gmail.com; sekretar@t-com.me

Web: www.eus-bar.me/

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Ekonomski tehničar	4	Engleski, francuski, italijanski, njemački, španski, ruski
Turistički tehničar	4	
Tehničar prodaje	4	
Pravno-administrativni tehničar	4	
Tehničar kulinarstva	4	
Tehničar usluživanja	4	
Kuvar	3	
Konobar	3	

SREDNJA POLJOPRIVREDNA ŠKOLA

Adresa: Bijelisi b.b.

Ime direktora: Branislav Knežević

Broj telefona: +382 (30) 302 785; +382 (30) 302 784

E-mail: lider-sp@t-com.me, skola@polj-br.edu.me

Web adresa: www.sps-bar.edu.me

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Veterinarski tehničar	4	Engleski jezik
Poljoprivredni tehničar	4	
Prehrambeni tehničar	4	
Voćar, vinogradar, podrumar	3	
Cvjećar-rasadničar	3	
Nautički tehničar	4	
Brodomašinski tehničar	4	
Špeditersko-agencijski i carinski tehničar	4	
Automehaničar	3	
Frizer	3	
Pekar	3	
Instalater sanitarnih uređaja, grijanja i klimatizacije	3	

BERANE

GIMNAZIJA „PANTO MALIŠIĆ“

Adresa: Svetog Save 25

Ime direktora: Sreten Lutovac

Broj telefona: +382 (51) 230 104

E-mail: gimpm@t-com.me

Web adresa: www.beranskagimnazija.me

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, njemački, francuski, ruski, španski

SREDNJA STRUČNA ŠKOLA

Adresa: Svetog Save br. 25

Ime direktora: Vaso Vujović

Broj telefona: +382 (51) 230 014; +382 (51) 230 015

Fax: +382 (51) 230 017

E- mail: sssba@t-com.me

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Elektrotehničar računara	4	Engleski
Elektrotehničar energetike	4	
Elektrotehničar multimedija	4	
Elektroteh. za rashladne i termičke uređaje	4	
Elektrotehničar telekomunikacija	4	
Hemijsko-tehnološki tehničar	4	
Hemijski laborant	4	
Građevinski tehničar	4	
Frizer	3	
Autoelektričar	3	
Elektroinstalater	3	

SREDNJA MEDICINSKA ŠKOLA „DR BRANKO ZOGOVIĆ“

Adresa: ul Svetog Save br. 25

Ime direktora: Žarko Raičević

Broj telefona: +382 (51) 230 124

E-mail: medicinskaba@t-com.me

Web adresa: www.mojaskola.me/medicinskaberane

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Zdravstveni tehničar	4	Engleski, ruski, francuski
Farmaceutski tehničar	4	
Zubno-stomatološki tehničar	4	
Medicinsko-laboratorijski tehničar	4	
Fizioterapeutski tehničar	4	
Medicinski kozmetičar	4	
Ginekološko-akušerski tehničar	4	

SSŠ „VUKADIN VUKADINOVIĆ“

Adresa: Novo naselje b.b.

Ime direktora: Vujica Popović

Broj telefona: +382 (51) 230 390

E - mail: tehnicka@t-com.me

Web adresa: www.vvukadinovic.edu.me

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Ekonomski tehničar	4	Engleski, ruski, francuski, njemački
Pravno-administrativni tehničar	4	
Turistički tehničar	4	
Tehničar drumskog saobraćaja	4	
Tehničar usluživanja	4	
Tehničar kulinartstva	4	
Špeditersko-agencijski i carinski tehničar	4	
Tehničar drvoprerade	4	
Šumarski tehničar	4	
Tehničar za kompjutersko konstruisanje	4	
Automehaničar	3	
Instalater sanitarnih uređaja , grijanja i klimatizacije	3	
Bravar	3	
Konobar	3	
Kuvar	3	
Stolar	3	
Cvjećar - rasadničar	3	

Kuda nakon osnovne škole?

SSŠ „VUKADIN VUKADINOVIĆ“ PODRUČNO ODJELJENJE PETNJICA

Adresa: Petnjica

Ime direktora: Vujica Popović

Broj telefona: +382 (51) 230 390

E - mail: tehnicka@t-com.me

Web adresa: www.vvukadinovic.edu.me

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Ekonomski tehničar	4	Engleski, ruski
Poljoprivredni tehničar	4	
Veterinarski tehničar	4	
Tehničar prodaje	4	

BIJELO POLJE

GIMNAZIJA „MILOJE DOBRAŠINOVIĆ“

Adresa: Volođina b.b.

Ime direktora: Milko Kovačević

Broj telefona: +382 (50) 486 633

E-mail: gimnazijabp@t-com.me

Web adresa: www.gimnazijabp.me ; www.mojaskola.me/gimnazija-bp

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, ruski, francuski, italijanski

SREDNJA STRUČNA ŠKOLA

Adresa: Voja Lješnjaka 27

Ime direktora: Božidar Ljujić

Broj telefona: +382 (50) 433 224; +382 (50) 433 231

E-mail: scbp@t-com.me

Web adresa: www.mojaskola.me/strucna-bp

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Tehničar za kompjutersko konstruisanje	4	Engleski, ruski
Automehaničar	3	
Instalater sanitarnih uređaja, grijanja i klimatizacije	3	
Turistički tehničar	4	
Tehničar prodaje	4	
Kuvar	3	
Konobar	3	
Prehrambeni tehničar	4	
Tehničar drumskog saobraćaja	4	

SREDNJA ELEKTRO-EKONOMSKA ŠKOLA

Adresa: Volodina bb

Ime direktora: Miloš Marić

Broj telefona: +382 (50) 486 620, +382 (50) 486 618

E-mail: eeskola@t-com.me

Web adresa: www.mojaskola.me/elektro-ekonomska-bp

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Elektrotehničar elektronike	4	Engleski jezik
Elektrotehničar računara	4	
Elektrotehničar za rashladne i termičke uređaje	4	
Elektrotehničar energetike	4	
Elektrotehničar multimedije	4	
Ekonomski tehničar (opšti smjer)	4	
Pravno-administrativni tehničar	4	
Ekonomski tehničar (bankarski smjer)	4	
Tehničar marketinga i trgovine	4	
Administrator	3	
Elektroinstalater	3	
Autoelektričar	3	

BUDVA

SREDNJA MJEŠOVITA ŠKOLA „DANILO KIŠ”

Adresa: Trg Sunca b.b.

Ime direktora: Vesna Radunović

Broj telefona: +382 (33) 451 260; +382 (33) 451 963

E-mail: danilokis@t-com.me, skola@sms-bd.edu.me

Web adresa: www.mojaskola.me/mjesovita-bd/skola/

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, francuski, Italijanski i njemački
Turistički tehničar	4	
Tehničar prodaje	4	
Tehničar marketinga i trgovine	4	
Ekonomski tehničar	4	
Pravno-administrativni tehničar	4	
Tehničar usluživanja	4	
Tehničar kulinarstva	4	

CETINJE

GIMNAZIJA CETINJE

Adresa: Bulevar crnogorskih junaka 95

Ime direktora: Miomir Đurišić

Broj telefona: +382 (41) 230 055, +382 (41) 235 051

E-mail: gimnazijacet@t-com.me

Web adresa: www.mojaskola.me/gimnazija-ct

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, italijanski, francuski, ruski

SREDNJA STRUČNA ŠKOLA

Adresa: Bulevar crnogorskih junaka 95

Ime direktora: Ljubomir Ražnatović

Broj telefona: +382 (41) 233 508;

E-mail: sssct@t-com.me, skola@sss-ct.edu.me

Web adresa: www.mojaskola.me/strucna-ct

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Turistički tehničar	4	Engleski, francuski, italijanski, ruski
Tehničar prodaje	4	
Konobar	3	
Kuvar	3	
Automehaničar	3	
Instalater sanitarnih uređaja, grijanja i klimatizacije	3	
Tehničar drumskog saobraćaja	4	
Tehničar marketinga i trgovine	4	
Špeditersko-agencijski i carinski tehničar	4	
Ekonomski tehničar	4	

SREDNJA LIKOVNA ŠKOLA „PETAR LUBARDA“

Adresa: Bulevar crnogorskih junaka 95

Ime direktora: Gordana Tomašević

Broj telefona: +382 (41) 233 600

E-mail: slslubarda@t-com.me, slspl@t-com.me

Web adresa: www.lubarda.edu.me

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Likovni saradnik-slikar	4	Engleski
Grafički dizajner-saradnik	4	

DANILOVGRAD

GINNAZIJA “PETAR I PETROVIĆ NJEGOŠ”

Adresa: Lazara Đurovića b.b.

Ime direktora: Slavica Pavićević

Broj telefona: +382 (20) 813 043; +382 (20) 812 330

E-mail: gimnazijadg@t-com.me, dggimnazija@gmail.com

Web adresa: http://gimnazijadg.wordpress.com/

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, ruski, francuski, italijanski

Kuda nakon osnovne škole?

HERCEG NOVI

SREDNJA MJEŠOVITA ŠKOLA „IVAN GORAN KOVAČIĆ“

Adresa: Branka Čopića 4

Ime direktora: Momir Dragičević

Broj telefona: +382 (31) 344 004; +382 (31) 345 002

E-mail: schn@t-com.me, skola@sms-hn.edu.me

Web adresa: www.smsigkovacic.me

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, italijanski, francuski, njemački
Turistički tehničar	4	
Tehničar kuhinjarstva	4	
Tehničar usluživanja	4	
Tehničar prodaje	4	
Građevinski tehničar za visokogradnju	4	
Tehničar marketinga i trgovine	4	
Ekonomski tehničar	4	
Fizioterapeutske tehničke	4	
Dizajner enterijera	4	
Kuvar	3	
Konobar	3	
Prodavač	3	
Frizer	3	

KOLAŠIN

SREDNJA MJEŠOVITA ŠKOLA „BRAĆA SELIĆ“

Adresa: 13. jul br. 9

Ime direktora: Zvonko Perović

Broj telefona: +382 (20) 865 224; +382 (20) 865 126

E-mail: bracaselic@t-com.me

Web adresa: www.mojaskola.me/mjesovita-kl

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, francuski, ruski
Ekonomski tehničar	4	
Tehničar usluživanja	4	
Tehničar kuhinjarstva	4	
Konobar	3	
Kuvar	3	

KOTOR

GIMNAZIJA KOTOR

Adresa: Dobrota b.b.

Ime direktora: Božo Perović

Broj telefona: +382 (32) 330 271; +382 (32) 330 272

E-mail: gimnazija.kotor@t-com.me; dir.gimnazija.ko@t-com.me

Web adresa: www.gimnazijakotor.me

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, italijanski, francuski, njemački, španski
Ekonomski tehničar	4	
Zdravstveni tehničar	4	

SREDNJA POMORSKA ŠKOLA

Adresa: Dobrota b.b.

Ime direktora: Veljko Botica

Broj telefona: +382 (32) 305 212; +382 (32) 302 420

E-mail: pomorskaskotor@t-com.me

Web: www.pomorskakotor.com

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Nautički tehničar	4	Engleski
Brodomašinski tehničar	4	
Špediterko-agencijski i carinski tehničar	4	

ŠKOLA ZA OSNOVNO I SREDNJE MUZIČKO OBRAZOVANJE

„VIDA MATJAN“

Adresa: Stari grad 456

Ime direktora: Marina Dulović

Broj telefona: +382 (32) 302 676; +382 (32) 323 681

Kuda nakon osnovne škole?

E-mail: sosmon@t-com.me

Web adresa: www.muzickaskolakotor.com

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Muzički saradnik	4	Engleski, italijanski
Muzički izvođač gitarista	4	
Muzički izvođač violinista	4	
Muzički izvođač violista	4	
Muzički izvođač violončelista	4	
Muzički izvođač kontrabasista	4	
Muzički izvođač solo pjevač	4	
Muzički izvođač hornista	4	
Muzički izvođač flautista	4	
Muzički izvođač klarinetista	4	
Muzički izvođač saksofonista	4	
Muzički izvođač trubač	4	
Muzički izvođač trombonista	4	
Muzički izvođač harmonikaš	4	
Muzički izvođač oboista	4	

MOJKOVAC

SMŠ „VUKSAN ĐUKIĆ”

Adresa: Vuka Karadžića b.b.

Ime direktora: Veselin Grdinić

Broj telefona: +382 (50) 470 068 ; +382 (50) 472 380

E-mail: jusrvdjukic@t-com.me; skola@sms-mk.edu.me

Web adresa: www.mojaskola.me/mjesovita-mk

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, ruski, italijanski
Turistički tehničar	4	
Poljoprivredni tehničar	4	
Veterinarski tehničar	4	
Ekonomski tehničar	4	
Konobar	3	
Kuvar	3	
Frizer	3	

NIKŠIĆ

GIMNAZIJA „STOJAN CEROWIĆ“

Adresa: Partizanski put b.b.

Ime direktora: Žarko Raičević

Broj telefona: +382 (40) 231 847; +382 (40) 231 882

E-mail: gimnazijank@t-com.me

Web adresa: www.mojaskola.me/gimnazija-nk

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, ruski, francuski, italijanski, njemački

SREDNJA EKONOMSKO-UGOSTITELJSKA ŠKOLA

Adresa: Vuka Karadžića 83

Ime direktora: Duško Lučić

Broj telefona: +382 (40) 235 640

E - mail: skola@eus-nk.edu.me

Web adresa: <http://www.mojaskola.me/ekonomsko-ugostiteljska-nk>

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Tehničar marketinga i trgovine	4	Engleski, ruski, francuski, italijanski
Ekonomski tehničar	4	
Pravno-administrativni tehničar	4	
Turistički tehničar	4	
Tehničar prodaje	4	
Kuvar	3	

PRVA SREDNJA STRUČNA ŠKOLA

Adresa: Vuka Karadžića 83

Ime direktora: Goran Davidović

Broj telefona: +382 (40) 212 801;

E - mail: psss55@t-com.me

Web adresa: www.mojaskola.me/prva-strucna-nk

Kuda nakon osnovne škole?

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Automehatroničar	4	Engleski, ruski, francuski, italijanski
Tehničar za kompjutersko konstruisanje i upravljanje	4	
Bravar/ zavarivač	3	
Automehaničar/ Instalater sanitarnih uređaja, grijanja i klimatizacije/ Limar/autolimar	3	
Tehničar drumskog saobraćaja	4	
Građevinski tehničar	4	
Armirač/ betonirac/ tesar	3	
Zdravstveni tehničar	4	
Prehrambeni tehničar	4	
Pekar/prerađivač mlijeka	3	

SREDNJA STRUČNA ŠKOLA

Adresa: Vuka Karadžića 83

Ime direktora: Dragan Perović

Broj telefona: +382 (40) 212 100

E - mail: emsnk@t-com.me

Web adresa: www.mojaskola.me/strucna-nk

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Elektrotehničar energetike	4	Ruski, engleski
Elektrotehničar za rashladne i termičke uređaje	4	
Elektrotehničar elektronike	4	
Elektrotehničar telekomunikacija	4	
Elektrotehničar računara	4	
Elektrotehničar multimedija	4	
Elektroinstalater	3	
Monter telekomunikacionih sistema	3	
Autoelektričar	3	
Frizer	3	

ŠKOLA ZA OSNOVNO I SREDNJE MUZIČKO OBRAZOVANJE „DARA ČOKORILO”

Adresa: Šetalište Čana Koprivice

Ime direktora: Vjera Vuković

Broj telefona: +382 (40) 241 120; +382 (40) 241 123

E-mail: muzickaskolank@t-com.me

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Muzički saradnik	4	Italijanski, engleski
Muzički izvođač klavirista	4	
Muzički izvođač gitarista	4	
Muzički izvođač harmonikaš	4	
Muzički izvođač violinista	4	
Muzički izvođač violončelista	4	
Muzički izvođač trubač	4	
Muzički izvođač trombonista	4	
Muzički izvođač klarinetista	4	

PLAV

SREDNJA MJEŠOVITA ŠKOLA „BEĆO BAŠIĆ“

Adresa: Racina b.b.

Ime direktora: Ramo Kolašinac

Broj telefona: +382 (51) 251 046

E-mail: smpl@t-com.me

Web adresa: www.becobasic.edu.me

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, francuski, ruski, njemački
Zdravstveni tehničar	4	
Turistički tehničar	4	
Poljoprivredni tehničar	4	
Tehničar prodaje	4	
Tehničar usluživanja	4	
Prodavac	3	
Monter suve gradnje	3	
Elektroinstalater	3	
Autoelektričar	3	
Vozač putničkog automobila	3	
Keramičar	3	
Automehatroničar	4	
Moler-farbar	3	
Konobar	3	
Kuvar	3	
Frizer	3	

PLJEVLJA

GINNAZIJA "TANASIJE PEJATOVIĆ"

Adresa: Tršova 27

Ime direktora: Dragan Zuković

Tel/Fax: +382 (52) 301 308

Sekretarijat: +382 (52) 356 028

E-mail: gimnazijapv@t-com.me

Web adresa: www.gimnazijapv.info

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, francuski, ruski

SREDNJA STRUČNA ŠKOLA

Adresa: Vuka Karadžića 15

Ime direktora: Mervan Avdović

Broj telefona: +382 (52) 301 288;

E - mail: skola@sss-pv.edu.me; mervan@t-com.me

Web adresa: www.strucnapljevlja.me/

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Ekonomski tehničar	4	Engleski, ruski
Tehničar marketinga i trgovine	4	
Elektrotehničar računara	4	
Tehničar drumskog saobraćaja	4	
Tehničar za kompjutersko konstruisanje	4	
Tehničar prodaje	4	
Zdravstveni tehničar		
Zubno-stomatološki tehničar	4	
Elektroinstalater	3	
Autoelektričar	3	
Instalater, limar	3	

PLUŽINE

JU OBRAZOVNI CENTAR

Adresa: Plužine b.b.

Ime direktora: Gordana Radović

Broj telefona: +382 (40) 270 138

E-mail: skola@oc-pz.edu.me

Web adresa: www.mojaskola.me/obrazovni-centar-pluzine

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, ruski
Tehničar prodaje	4	
Turistički tehničar	4	

PODGORICA

GIMNAZIJA „SLOBODAN ŠKEROVIĆ“

Adresa: Vaka Durovića 26

Ime direktora: Radiša Šćekić

Broj telefona: +382 (20) 664 044; +382 (20) 667 545

E-mail: gimnazijapg@t-com.me

Web adresa: www.gimnazijapg.com

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, ruski, francuski, italijanski, njemački, španski

GIMNAZIJA „25 MAJ“

Adresa: Tuzi b.b.

Ime direktora: Semir Ljaljević

Broj telefona: +382 (20) 875 095

E-mail: gimnazija25maj@gmail.com

Web adresa: www.mojaskola.me/mjesovita-tuzi

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, ruski, italijanski, francuski, njemački

Kuda nakon osnovne škole?

SREDNJA EKONOMSKA ŠKOLA „MIRKO VEŠOVIĆ“

Adresa: Kralja Nikole 95

Ime direktora: Branislav Đukić

Broj telefona: +382 (20) 634 824; +382 (20) 622 202

E-mail: skola@eko-pg.edu.me; brankodjukic@gmail.com, sespg.koord@t-com.me

Web adresa: www.mojaskola.me/ekonomska-pg

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Ekonomski tehničar	4	Engleski, ruski, francuski, italijanski
Tehničar marketinga i trgovine	4	
Pravno-administrativni tehničar	4	

ŠKOLA ZA SREDNJE I VIŠE STRUČNO OBRAZOVANJE „SERGIJE STANIĆ“

Adresa: Kralja Nikole 114

Ime direktora: Zoran Klikovac

Broj telefona: +382 (20) 624 319; +382 (20) 624 289

E - mail: ssstanic@t-com.me

Web adresa: www.sergije-stanic.me

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Turistički tehničar	4	Engleski, italijanski, francuski, njemački
Tehničar usluživanja	4	
Tehničar kulinarstva	4	
Tehničar prodaje	4	
Menadžer kulinarstva (Više stručno obrazovanje)	2	
Konobar	3	
Kuvar	3	
Poslastičar	3	
Prodavač	3	

SREDNJA MEDICINSKA ŠKOLA

Adresa: Džon Džekson br.1

Ime direktora: Branimir Kostić

Broj telefona: +382 (20) 224 680; +382 (20) 224 706, +382 (20) 224 633

E - mail: skola@med-pg.edu.me

Web adresa: http://www.mojaskola.me/medicinska-pg

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Zdravstveni tehničar	4	Ruski, engleski
Farmaceutski tehničar	4	
Zubno-stomatološki tehničar	4	
Medicinski laboratorijski tehničar	4	
Medicinski kozmetičar	4	
Fizioterapeutski tehničar	4	
Ginekološko-akušerski tehničar	4	

SREDNJA GRADEVINSKO-GEODETSKA ŠKOLA „ING. MARKO RADEVIĆ“

Adresa: Vasa Raičkovića 26

Ime direktora: Dragan Miranović

Broj telefona: +382 (20) 237 119; +382 (20) 237 363

E - mail: scmarkoradevic@t-com.me

Web adresa: www.mojaskola.me/gradjevinsko-geodetska-pg

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Arhitektonski tehničar	4	Engleski jezik
Dizajner enterijera	4	
Građevinski tehničar za visokogradnju	4	
Građevinski tehničar	4	
Geodetski tehničar-geometar	4	
Keramičar	3	
Monter suve gradnje	3	
Instalater u građevinarstvu	3	
Tesar	3	
Armirač-betonirac	3	
Moler-farbar	3	
Zidar	3	

SREDNJA STRUČNA ŠKOLA „IVAN USKOKOVIĆ“

Adresa: Vasa Raičkovića 1

Ime direktora: Žarko Borovinić

Broj telefona: +382 (20) 246 767; +382 (20) 248 445; +382 (20) 301

E-mail: mtspg@t-com.me

Web adresa: www.masinskapg.me/

Kuda nakon osnovne škole?

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Automehatroničar	4	Engleski, ruski
Automehaničar	3	
Tehničar za kompjutersko konstruisanje i upravljanje	4	
Tehničar vuče	4	
Saobraćajno-transportni tehničar	4	
Tehničar tehničko-kolske djelatnosti	4	
Poštansko-logistički tehničar	4	
Instalater sanitarnih uređaja grijanja i klimatizacije	3	
Limar-autolimar	3	
Zavarivač	3	
Tehničar drumskog saobraćaja	4	
Špediterско-agencijski i carinski tehničar	4	
Vozač motornog vozila	3	
Mašinski tehničar za energetiku	4	

UMJETNIČKA ŠKOLA OSNOVNOG I SREDNJEG MUZIČKOG OBRAZOVANJA ZA TALENTE „ANDRE NAVARA“

Adresa: Prve proleterske 40

Ime direktora: Aleksa Asanović

Broj telefona: +382 (20) 611 552

E - mail: skolaandrenavara@t-com.me

Web adresa: www.mojaskola.me/muzicka-andre-navara

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Muzički izvođač-violinista	4	Engleski (italijanski-izborni)
Muzički izvođač-violista	4	
Muzički izvođač-violončelista	4	
Muzički izvođač-kontrabasista	4	
Muzički izvođač-klavirista	4	
Muzički izvođač-flautista	4	
Muzički izvođač-harmonikaš	4	
Solo pjevač	4	

SREDNJA STRUČNA ŠKOLA „SPASOJE RASPOPOVIĆ“

Adresa: Vasa Raičkovića 26

Ime direktora: Ljeposava Vuksanović

Broj telefona: +382 (20) 237 361; +382 (20) 238 998

E-mail: hts-s.raspopovic@t-com.me

Web adresa: www.sraspopovic.com

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Hemijsko-tehnološki tehničar	4	Engleski, ruski
Hemijski laborant	4	
Poljoprivredni tehničar	4	
Tehničar hortikulture	4	
Grafički tehničar	4	
Prehrambeni tehničar	4	
Konfekcijski tehničar	4	
Tehničar industrije aluminijuma	4	
Frizer	3	
Obrađivač plemenitih metala	3	
Prerađivač mlijeka	3	
Pekar	3	
Rasadničar/cvjećar	3	
Voćar/vinogradar/podrumar	3	
Izrađivač hemijskih proizvoda	3	

UMJETNIČKA ŠKOLA ZA MUZIKU I BALET „VASA PAVIĆ“

Adresa: Novaka Miloševa 47

Ime direktora: Ilija Dapčević

Broj telefona: +382 (20) 231 854; +382 (20) 231 853

E-mail: direktor@vasapavic.me; sekretar@vasapavic.me

Web adresa: www.vasapavic.me

Kuda nakon osnovne škole?

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Muzički saradnik	4	Engleski, italijanski
Muzički izvođač-klavirista	4	
Muzički izvođač-gitarista	4	
Muzički izvođač- harmonikaš	4	
Muzički izvođač-violinista	4	
Muzički izvođač-violista	4	
Muzički izvođač-violončelista	4	
Muzički izvođač-kontrabasista	4	
Muzički izvođač-flautista	4	
Muzički izvođač-klarinetista	4	
Muzički izvođač-trubač	4	
Muzički izvođač-saksofonista	4	
Muzički izvođač-hornista	4	
Muzički izvođač-trombonista	4	
Muzički izvođač-solo pjevač	4	

SREDNJA ELEKTROTEHNIČKA ŠKOLA „VASO ALIGRUDIĆ”

Adresa: Vasa Raičkovića 26

Ime direktora: Veselin Pićurić

Broj telefona: +382 (20) 237 120; +382 (20) 237 130

E-mail: elektropg@t-com.me

Web adresa: www.elektropg.me

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Elektrotehničar računara	4	Engleski
Elektrotehničar multimedija	4	
Elektrotehničar telekomunikacija	4	
Elektrotehničar elektronike	4	
Elektrotehničar energetike	4	
Elektrotehničar rashladnih i termičkih uređaja	4	
Elektroinstalater	3	
Monter telekomunik. sistema	3	

ROŽAJE

GIMNAZIJA „30. SEPTEMBAR“

Ime direktora: Fejzo Murić

Broj telefona: +382 (51) 270 080; +382 (51) 270 081

E-mail: skola@gim-ro.edu.me

Web adresa: <http://www.mojaskola.me/gimnazija-ro>

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, ruski, francuski, turski

SREDNJA STRUČNA ŠKOLA

Adresa: Omladinska b.b.

Ime direktora: Esad Crnovršanin

Broj telefona: +382 (51) 271 709

E-mail: sssrozaie@t-com.me

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Ekonomski tehničar	4	Engleski, francuski i ruski
Turistički tehničar	4	
Elektrotehničar računara	4	
Mašinski tehničar za energetiku	4	
Tehničar drvoprerade	4	
Poljoprivredni tehničar	4	
Prodavač	3	
Automehaničar	3	
Instalater sanitarnih uređaja i klimatizacije	3	

ŠAVNIK

OBRAZOVNI CENTAR „ŠAVNIK“

Adresa: Šavnik b.b.

Ime direktora: Branko Lazarević

Broj telefona: +382 (40) 266 129

E-mail: skola@oc-sn.edu.me

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Poljoprivredni tehničar	4	Ruski, engleski

TIVAT

SREDNJA MJEŠOVITA ŠKOLA „MLADOST“

Adresa: Šetalište kapetana Marka Krstovića

Ime direktora: Jovanka Vujačić

Broj telefona: +382 (32) 674 613; +382 (32) 674 614

E-mail: jusms.mladost@t-com.me

Web adresa: <http://www.mojaskola.me/mjesovita-tv>

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Automehatroničar	4	Engleski, italijanski, francuski
Elektrotehničar elektronike	4	
Opšta gimnazija	4	
Tehničar marketinga i trgovine	4	
Instalater sanitarnih uređaja, grijanja i klimatizacije	3	
Elektroinstalater	3	

ULCINJ

GIMNAZIJA „DRITA“

Adresa: Kodre b.b.

Ime direktora: v.d. Fejzi Hodžić

Broj telefona: +382 (30) 401 812; +382 (30) 401 809

E-mail: gjimnazidrita@t-com.me; skola@drita-ul.edu.me

Web adresa: <http://www.gjimnazidrita.com>

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, njemački, italijanski

SMŠ „BRATSTVO – JEDINSTVO“

Adresa: Totoši b.b.

Ime direktora: Husein Katana

Broj telefona: +382 (30) 401 628; +382 (30) 401 630

E-mail: highschool.ulcin@t-com.me

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski, njemački, francuski, ruski
Turistički tehničar	4	
Tehničar prodaje	4	
Tehničar marketinga i trgovine		
Ekonomski tehničar	4	
Elektrotehničar	4	
Automatizirani	4	
Frizer	3	
Kuvar	3	
Konobar	3	

ŽABLJAK

SMŠ "17. SEPTEMBAR"

Adresa: Božidara Žugića b.b.

Ime direktora: Živorad Bojović

Broj telefona: +382 (52) 361 336; +382 (52) 360 091

E-mail: 17.septembar@t-com.me

Web adresa: www.mojaskola.me/mjesovita-zb

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Opšta gimnazija	4	Engleski i ruski
Tehničar usluživanja	4	
Tehničar kuhinje	4	

Centri za djecu sa posebnim potrebama

KOTOR

JU RESURSNI CENTAR ZA ŠKOLOVANJE I REHABILITACIJU LICA SA POREMEĆAJIMA SLUHA I GOVORA

Adresa: Put prvoboraca 184

Ime direktora: Borislav Kaščelan

Broj telefona: +382 (32) 304 288

E-mail : surdomonte@t-com.me

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Kuvar	4 (III stepen)	Engleski jezik samo za učenike sa poteškoćama u učenju.
Frizer	4 (III stepen)	
Operater u pripremi štampe	4 (III stepen)	
Prodavac	4 (III stepen)	
Automehaničar	4 (III stepen)	
Krojač	4 (III stepen)	
Fotograf	4 (III stepen)	
Knjigovezac	4 (III stepen)	

PODGORICA

RESURSNI CENTAR ZA DJECU I OSOBE SA INTELEKTUALNIM SMETNJAMA I AUTIZMOM „1.JUN“

Adresa: Princeze Ksenije broj 8

Ime direktora: Željko Darmanović

Broj telefona: +381 (20) 640-136, +381 (20) 643-326

E-mail: centar1.jun@t-com.me

Web adresa: www.centar1jun.me

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Pomoćnik frizera	3 (II stepen)	Strani jezici se ne izučavaju
Pomoćnik pekara	3 (II stepen)	
Pomoćnik kuvara	3 (II stepen)	
Pomoćnik obučara	3 (II stepen)	
Pomoćnik mašinbrav.	3 (II stepen)	

JU RESURSNI CENTAR ZA DJECU I MLADE „PODGORICA“

Adresa: Princeze Ksenije br. 6, Zabjelo, p.f.60 - Podgorica

Ime direktora: Zoran Bošković

Broj telefona: +382 (20) 640-408; +382 (20) 643-075

E-mail: juzinv@t-com.me

Web: www.resursnicentarpjg.me

Naziv programa	Trajanje obrazovanja	Jezici koji se izučavaju
Tehničar prodaje	4	Engleski, italijanski
Pravno-administrativni tehničar	4	
Administrator	3	
Prodavac	3	

U SUSRET MATURSKOM I STRUČNOM ISPITU

Maturski i stručni ispiti se polažu nakon završenog četvorogodišnjeg srednjoškolskog obrazovanja u propisanim ispitnim rokovima. Od učenika se očekuje da odgovore na jasno definisane ishode obrazovanja u gimnazijama i stručnim školama, koji su po obimu, sadržaju i zahtjevnosti unaprijed određeni i objavljeni u ispitnim katalozima.

Prilikom polaganja maturalskog i stručnog ispita za sve učenike važe jedinstvena ispitna pravila, sadržaj ispita je isti za sve, određeni ispit se polaže istog dana u isto vrijeme u čitavoj Crnoj Gori, a ocjenjivanje se vrši od strane nezavisnih ocjenjivača. Nezavisni ocjenjivači pregledaju test-knjižice ne znajući o kojem je kandidatu ili školi riječ jer test-knjižice ne sadrže taj podatak, već knjižice sa bar-kodom.

Maturalski ispit se sastoji iz obaveznog i izbornog dijela.

Obavezni dio, koji se polaže čine:

- crnogorski - srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost
- matematika ili prvi strani jezik (ako učenik bira oba navedena predmeta, odlučuje koji polaže eksterno)

Izborni dio čine dva predmeta. Za ove predmete je definisan maturalski standard u nastavnom planu opšte gimnazije. Ovi predmeti se polažu pred školskim komisijama.

Stručni ispit, obuhvata obavezni i izborni dio.

Obavezni dio čine:

- crnogorski - srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost
- matematika ili strani jezik (u skladu sa obrazovnim programom)

Izborni dio čine:

- osnovni stručno-teorijski predmet
- stručni rad sa odbranom

Učenik koji položi maturalni ispit stiče opšte srednje obrazovanje. Položen maturalni ispit je i opšti uslov za nastavak obrazovanja na bilo kojoj visokoškolskoj ustanovi.

Učenik koji položi stručni ispit stiče nivo stručnog obrazovanja u četvorogodišnjem trajanju. Pored toga, polaganjem stručnog ispita učenik stiče i odgovarajuće stručne kvalifikacije, u skladu sa zakonom. Položen stručni ispit je opšti uslov za nastavak obrazovanja.

Ukoliko učenik/ca ne položi neki od navedenih ispita postoji mogućnost ponovnog polaganja sve dok navedeni ispit ne položi. Jednom položen ispit nije potrebno ponovo polagati bez obzira na to što je sastavni dio kompletnog maturalnog ili stručnog ispita.

Rezultati maturalnog i stručnog ispita se boduju prilikom upisa na univerzitet u skladu sa odgovarajućim pravilnicima. Za pravila upisa na Univerzitet Crne Gore posjetite sajt www.upisi.me; za Univerzitet Donja Gorica posjetite sajt www.udg.edu.me, a za Univerzitet Mediteran www.unimediterran.net.

UČENIČKI DOMOVI

Domovi učenika su vaspitno-obrazovne ustanove koje omogućavaju učenicima boravak (smještaj i ishranu) i vaspitanje tokom pohađanja srednje škole.

U Crnoj Gori ima devet domova učenika (mješovitog tipa), od kojih su četiri u sastavu studentskih domova, dva klasična doma učenika i tri u sastavu škola. U domovima učenika u Crnoj Gori godišnje boravi u prosjeku oko 550 učenika, uglavnom srednjoškolske dobi (i oko 30 učenika osnovne škole).

Pravo na prijem u domove učenika imaju redovni učenici srednjih škola prema odgovarajućim kriterijumima, od kojih je najvažniji uspjeh učenika u prethodnom školovanju.

Tabela smještajnog kapaciteta domova u Crnoj Gori

	Naziv doma	Kapacitet
1.	Dom učenika i studenata Podgorica	100
2.	Dom učenika i studenata Nikšić	55
3.	Dom učenika i studenata Cetinje	15
4.	Dom učenika i studenata Kotor	44
5.	Dom učenika Bar	100
6.	Dom učenika Berane	100
7.	Dom učenika Plužine	75
8.	Dom učenika Šavnik	10
9.	Internat pri OŠ „Bratstvo-jedinstvo“ Kovačevići Pljevlja	15

Internati pri zavodima i centrima za djecu sa smetnjama u razvoju

Pored srednjoškolskih domova učenika u Crnoj Gori, postoje i tri Internata pri zavodima, odnosno centrima za djecu sa smetnjama u razvoju, i to:

- Internat pri Resursnom centru za djecu i mlade „Podgorica“ (45 učenika),
- Internat pri Resursnom centru za djecu i osobe sa intelektualnim smetnjama i autizmom „1.jun“ Podgorica (65 učenika), i
- Internat pri Zavodu za školovanje i rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora Kotor (65 učenika).

Ukupni broj učenika u ovim internatima iznosi 180 učenika. Vaspitno-obrazovni program u navedenim internatima izvide vaspitači - diplomirani defektolozi, kojih ima 25.

Prijem učenika u dom

Prijem učenika u dom vrši se na osnovu konkursa, koji raspisuje Ministarstvo prosvjete. Konkurs za prijem učenika u dom sadrži naziv i sjedište doma, broj raspoloživih mjesta, rokove i uslove prijema i spisak dokumenata potrebnih za prijem.

Učenici-kandidati na konkursu podnose sljedeća dokumenta:

1. prijavu na konkurs;
2. uvjerenje o uspjehu iz prethodne godine školovanja;
3. diplomu i ostale dobijene nagrade u domu i van doma;
4. ljekarsko uvjerenje o zdravstvenom stanju;
5. potvrdu o mjestu prebivališta.

Uspjeh učenika dokazuje se uvjerenjem škole u kojoj je učenik pohađao prethodni razred. Učešće na takmičenjima i nagrade na takmičenjima dokazuju se diplomama, pohvalnicama i slično.

Ukoliko ima slobodnih mjesta, dom razmatra i prijave učenika koji su zbog opravdanih razloga (promjena škole, bolesti, izuzetnih socijalnih i društvenih okolnosti) podnijeli prijavu nakon isteka roka, koji je predviđen konkursom uz dokaz o spriječenosti.

Postupak za prijem u dom mora biti okončan do 31. avgusta tekuće godine.

Ukoliko je učenik, odnosno roditelj učenika nezadovoljan odlukom komisije, ima pravo prigovora upravnom odboru doma, u roku od tri dana.

Ako je broj prijavljenih kandidata veći od broja raspoloživih mjesta, izbor se vrši prema sljedećim kriterijumima:

- 1) uspjeh učenika u prethodnom školovanju;
- 2) udaljenost mjesta prebivališta učenika od škole.

Pod uspjehom učenika podrazumijeva se uspjeh učenika u prethodno završenom razredu.

U slučaju jednakog broja bodova, prednost imaju učenici koji imaju veći broj bodova na osnovu uspjeha.

Cijena smještaja i ishrane u domu

Cijena boravka u domu sastoji se iz troškova ishrane, troškova smještaja i troškova vaspitnog rada. Upravni odbor doma utvrđuje cijenu smještaja i ishrane u domu uz saglasnost Ministarstva prosvjete. Učenici, strani državljani plaćaju ekonomsku cijenu smještaja i ishrane u domu u skladu sa međunarodnim sporazumom.

USLOVI I KRITERIJUMI ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PARTICIPACIJU PREVOZA

Pravo na participaciju prevoza u prigradskom saobraćaju ostvaruju učenici osnovne škole, koji putuju pet i više kilometara do škole.

Učenici osnovne škole ostvaruju pravo na participaciju prevoza u iznosu od 40% od cijene karte, a učenici srednje škole u iznosu od 20% od cijene karte. Učenici čiji roditelji odnosno staratelji ostvaruju pravo na materijalno obezbjeđenje po propisima o socijalnoj zaštiti, ostvaruju pravo na participaciju prevoza u iznosu od 50% od cijene karte.

KUTAK ZA RODITELJE

Dragi roditelji,

Putem ovog informatora namjera nam je da vašoj djeci pomognemo prilikom procesa izbora zanimanja, ali i da vama ukažemo na značajne činioce izbora zanimanja, kako bi i vi bili spremniji da pomognete vašem djetetu da donese što pravilniju odluku...

Adolescencija može biti teško vrijeme i za roditelje i za mlade. To je vrijeme promjena, te period u kojem roditelji treba sve više da ostavljaju prostora za razvijanje i podsticanje samostalnosti kod svoje djece.

Izbor zanimanja predstavlja prvu veliku odluku adolescenta, te je jako važno da mladima pomognemo da što lakše donesu tu odluku.

Prihvatanje mišljenja da je izbor zanimanja proizvod slučajnosti je pogrešno, jer se o slučajnosti može govoriti samo onda kada se nedovoljno poznaju činioци koji utiču na izbor.

1. Uloga porodice u procesu donošenja odluke o izboru zanimanja?

Uticaj porodice na izbor zanimanja proizilazi iz osnovnih funkcija koje porodica ima u socijalizaciji i formiranju ličnosti djeteta.

U porodici se formiraju prvi profesionalni uzori, i drugo, ekonomske mogućnosti porodice opredjeljuju izbor škole koju će djeca pohađati i utiču na njihove obrazovne i profesionalne aspiracije.

Da bi vaše dijete napravilo realan izbor, izbor koji je usklađen sa njegovim željama i objektivnim mogućnostima, treba prije svega da stekne što bolji uvid u svoje sposobnosti, interesovanja, želje, stavove, ciljeve i vrijednosti, potom da prikupi detaljne informacije o obrazovnim profilima, zanimanjima i perspektivama zapošljavanja uže i šire sredine.

Pravilno odabrano zanimanje će vašem djetetu kasnije omogućiti da živi na način na koji voli, da bude okruženo sa ljudima koji mu odgovaraju, te da se u slobodno vrijeme posveti sebi. Drugim riječima,

dobro odabrano zanimanje će vašem djetetu omogućiti da i na drugim poljima života bude srećno.

✓ Najvažnija uloga porodice je pružanje podrške!

Zato je važno da podržite i ohrabrite svoje dijete da samostalno i odgovorno odluči o svom budućem zanimanju.

✓ Jedna od uloga porodice je i pružanje iskustvenih savjeta!

Budite otvoreni i iskreni prema svojoj djeci, slušajte ih, razgovarajte sa njima, tako da im vaša iskustva posluže kao primjer i pouka.

✓ Pomažite vašem djetetu u formiranju stavova i navika koje će mu olakšati izbor zanimanja!

Razvijajte njegov smisao za realističnost, fleksibilnost i upornost, spremnost za prihvatanje alternativnih i privremenih rješenja (kako ne bi pasivno čekalo pomoć, ukoliko bude u situaciji da ne može upisati školu koju želi ili pronaći posao odmah nakon završenog školovanja).

✓ Nemojte zaboraviti da ste upravo vi vašoj djeci glavni izvor informacija, slušalac, stvaralac ravnoteže i motivator !:

Nemojte forsirati dijete ukoliko je očigledno da njegove sposobnosti, osobine i interesovanja ne idu u smjeru u kojem bi vi to željeli. Kada uočite određene potrebe i interesovanja kod vašeg djeteta, kao što su potreba da crtaju, slikaju, pišu, igraju, pjevaju, uče strane jezike nemojte ih sprečavati, podstičite ih, potpomažite i usmjeravajte.

✓ Dijete treba podstaći da razmišlja o svojoj budućnosti, možete mu pomoći ukoliko ga navedete da razmišlja o sljedećim pitanjima:

- Šta ću biti po zanimanju?
- Šta me zanima?
- Šta mi dobro ide?
- U čemu sam uspješan?
- Šta me raduje?

- Kako da nađem informacije o školama, zanimanjima i mogućnostima zapošljavanja?
- Kako će izgledati moj radni dan?
- Šta planiram nakon srednje škole?
- Da nastavim školovanje ili da se prijavim na evidenciju Zavoda za zapošljavanje?

Roditelji znaju ponekad vršiti uticaj koji može rezultirati nepravilnim profesionalnim opredjeljenjem. Naime, prisustvo predrasuda prema nekim zanimanjima, odvrćanjem od nekih drugih i insistiranje na nekim trećim zanimanjima može dovesti do negativnih ishoda - onesposobljenosti djece za donošenje samostalne odluke. Konačan izbor zanimanja se prilikom ovakvog stanja donosi ishitreno i bezvoljno.

2. Šta učiniti ukoliko je vaše dijete neodlučno i nema definisane ciljeve?

Razmislite o tome koji je njegov/njen hobi, koliko samostalnosti i odlučnosti pokazuje u radu, kako planira svoje dnevne aktivnosti, da li ostvaruje svoje planove, da li lako odustaje od planova kada naiđe na poteškoće, da li lako ostvaruje komunikaciju sa nepoznatim osobama, i sl.

Prisjetite se šta je to što vaše dijete može da radi satima, a da mu ne dosadi.

-Ili se jednostavno obratite stručnom licu (pedagogu ili psihologu škole, savjetniku za karijerni razvoj u CIPS-u ili područnom Birou rada).

...I naravno, zajedno sa vašim djetetom pratite potrebe tržišta rada.

KAKO VAM MOŽE POMOĆI ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE?

U sklopu Zavoda za zapošljavanje Crne Gore postoje Centri za informisanje i profesionalno savjetovanje (CIPS-ovi) čija je uloga pružanje informacija i savjetodavnih usluga za razvoj karijere.

Usluge iz oblasti karijernog razvoja koje se u CIPS-ovima mogu dobiti su:

- Individualno karijerno informisanje
- Grupno karijerno informisanje
- Individualno karijerno savjetovanje
- Grupno karijerno savjetovanje
- Psihološka testiranja;
- Radioničarske aktivnosti, i dr..

Usluge CIPS-a mogu koristiti:

- Budući srednjoškolci pred izborom zanimanja...
- Budući studenti pred izborom zanimanja...
- Nezaposleni koji se pripremaju za zapošljavanje...
- Nezaposleni s faktorom otežane zapošljivosti...
- Zaposleni koji traže promjenu zapošljenja...

Kome preporučujemo da koriste usluge CIPS-a?

- Svima koji još ne znaju koju srednju školu da upišu...
- Svima koji još ne znaju koji fakultet da upišu...
- Svima koji ne znaju koje su im sposobnosti najrazvijenije...
- Svima koji žele da saznaju u kojim zanimanjima imaju najviše šansi da budu uspješni...
- Svima koji žele da potvrde svoj izbor...
- Svima koji žele da izaberu alternativno zanimanje...
- **...svima koji nijesu sigurni u svoj izbor!!!**

CIPS - Podgorica	CIPS - Bijelo Polje
Novaka Miloševa 6/1, 81000 Podgorica, Tel: +382 (20) 406 891, Tel/Fax:+382 (20) 406 838, E-mail: cips.podgorica@zzzcg.me Savjetnik za razvoj karijere: Alisa Dizdarević Savjetnik za informisanje: Predrag Novaković	Tomaša Žižića bb 84000, Bjelo Polje Tel/Fax:+382 (50) 430 071 Tel: +382 (50) 432 623 E-mail: cips.bjelopolje@zzzcg.me Savjetnik za razvoj karijere: Sanja Obradović
CIPS - Bar	CIPS - Pljevlja
Jovana Tomaševića 33, 85000 Bar, Tel. +382 (30) 311 463 Tel/Fax:+382 (20) 311 367 E-mail: cips.bar@zzzcg.me Savjetnik za razvoj karijere: Vesna Radonjić	Tanasija Pejatovića br.2 84210, Pljevlja Tel: +382 (052)356-743 Tel/Fax:+382 (052)356-743 E-mail: cips.pljevlja@zzzcg.me Savjetnik za razvoj karijere: Mirjana Kulić
CIPS - Berane	CIPS - Mojkovac
29 novembar br.54 84300, Berane Tel: +382 (51) 236569 Tel/Fax:+382 (51) 231313, E-mail: cips.berane@zzzcg.me Savjetnik za razvoj karijere: Tamara Stamatović	Filipa Žurića bb 84205, Mojkovac Tel: +382 (50) 472 908 Tel/Fax:+382 (50) 470 051 E-mail: cips.mojkovac@zzzcg.me Savjetnik za informisanje: Marina Veljović
CIPS - Nikšić	CIPS - Herceg Novi
Danila Bojovića bb 81400, Nikšić Tel: +382 (40) 213 388 Tel/Fax:+382 (40) 213 390 E-mail: cips.niksic@zzzcg.me Savjetnik za razvoj karijere: Nataša Radulović Savjetnik za informisanje: Andreja Golović	Partizanskih majki br.4 85340, Herceg Novi Tel: +382 (31) 323 711 Tel/Fax:+382 (31) 324 451 E-mail: cips.hercegnovi@zzzcg.me Savjetnik za razvoj karijere: Ljiljana Seferović

Saradnja sa srednjim i osnovnim školama?

Naši savjetnici sarađuju sa psihološko-pedagoškim službama osnovnih i srednjih škola i sa tim u vezi sve zainteresovane škole mogu da kontaktiraju područni CIPS u cilju realizacije određenih programskih aktivnosti u određenoj opštini.

Treba vam pomoć stručnjaka za karijerno savjetovanje?

Zavod za zapošljavanje sprovodi karijerno usmjeravanje učenika završnih razreda osnovne škole, srednje škole, studenata te, takođe, pruža stručnu pomoć i drugim osobama koje razmišljaju o izboru nekog oblika obrazovanja i/ili zapošljavanja.

Karijerno savjetovanje realizuju savjetnici za razvoj karijere u 8 područnih CIPS-ova, koji su pod nadležnošću Biroa rada, i ono uključuje psihološko testiranje i savjetodavni intervju.

Intervju je savjetodavan jer učenik, nakon što je dobio sve važne informacije, samostalno donosi odluku o izboru zanimanja.

Pored informacija o mogućnostima obrazovanja, uslovima zanimanja i dr., moguće je dobiti i informacije o deficitu i suficitu na tržištu rada. Ovu aktivnost realizuju savjetnici za karijerno informisanje.

Želite li, dakle, detaljnije informacije i savjet o svijetu zanimanja i rada, obratite se područnim CIPS-ovima.

CIPS

Bulevar Revolucije br.5

81000 Podgorica,

Tel/Fax: +382 (20), 405-271, 243-982

E-mail: cips@zzzcg.me & jasmina.djukic@zzzcg.me

Koordinator programa za razvoj karijere i CIPS-ova: Jasmina Đukić

Web adresa: www.cips.co.me

CIPS Montenegro

KORISNI LINKOVI

Nijedan priručnik nije savršen. Zbog toga su u nastavku dati linkovi koji vas mogu odvesti do korisnih informacija kada je u pitanju izbor škole i zanimanja.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore

Sve informacije koje se tiču mogućnosti zapošljavanja i stanja na tržištu možete naći na sajtu Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Web adresa: <http://www.zzzcg.me>

Ispitni centar Crne Gore

Na ovom sajtu možete naći informacije o stručnom i maturalnom ispitima.

Web adresa: <http://www.iccg.co.me>

Ministarstvo prosvjete Crne Gore

Zbog toga što je ovaj informator štampan prije objave konkursa za upis u srednje škole, uvrstili smo i sajt nadležnog ministarstva na kojem ćete moći da nađete sve informacije vezane za konkurs.

Web adresa: <http://www.mps.gov.me>

Centar za stručno obrazovanje

Sva važna dokumenta i sve novine u srednjem stručnom obrazovanju i obrazovanju odraslih možete naći na sajtovima Centra za stručno obrazovanje.

Web adrese: <http://www.cso.gov.me>; www.cso.edu.me; www.serviscen-tarpozv.me; www.strucnojekljucno.edu.me

Vodič za osnovce – Nacionalna služba za zapošljavanje Srbije

Na ovom sajtu možete popuniti interaktivni upitnik kojim se ispituju vaša profesionalna interesovanja, sposobnosti i osobine ličnosti. Sajt sadrži i informacije o velikom broju zanimanja.

Web adresa: <http://www.vodiczaosnovce.nsz.gov.rs>

Dream foundation – Test profesionalne orijentacije

Na ovom sajtu možete uraditi test profesionalne orijentacije.

Web adresa: <http://www.dreamfoundation.eu/career-test/page1>

BIC

Ovdje možete otkriti koja su vaša interesovanja i sklonosti.

Web adresa: <http://www.bic.at>

Infostud

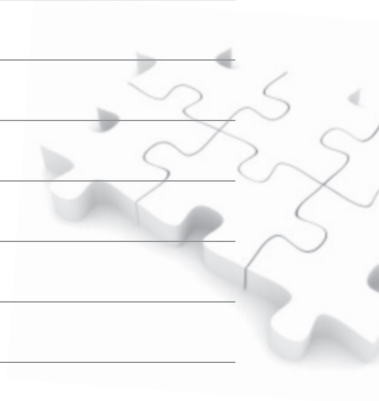
Na ovoj adresi možete naći opise različitih zanimanja.

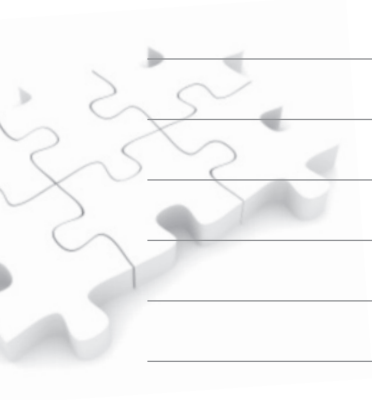
Web adresa: <http://poslovi.infostud.com/info/opisi-zanimanja>

Hrvatski zavod za zapošljavanje

Na ovoj adresi možete pogledati informatore „Kamo nakon osnovne škole?“

Web adresa: <http://www.hzz.hr/default.aspx?id=5524>

**ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE
CRNE GORE**

PARTNERI

